

Raisa Alatalo, Eveliina Savusalo ja Päivi Temmes-Impola

ETÄNUORISOTILAN PERUSTAMINEN JA SEN TOIMINNAN PILOTOINTI

Työväline Raahen Satelliitin koulunuorisotyöntekijälle

Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutus
Huhtikuu 2021

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Huhtikuu 2021	Tekijät Raisa Alatalo, Eveliina Savusalo ja Päivi Temmes-Impola
Koulutus Sosiaalialan koulutus	☒ AMK ☐ YAMK	
Työn nimi ETÄNUOKKARIN PERUSTAMINEN JA SEN TOIMINNAN PILOTOINTI Työväline Raahen Satelliitin koulunuorisotyöntekijälle		
Työn ohjaaja Leena Raudaskoski	Sivumäärä 43 + 1	
Työelämäohjaaja Katja Mathlin		
<p>Aloitimme opinnäytetyömme suunnittelun keväällä 2020, kun covid-19-pandemia aiheutti poikkeusolosuhteet Suomeen. Kansainvälisten poikkeusolosuhteiden myötä nousi esille tarve kehittää erilaisia digitaalisia ohjausmenetelmiä nuorisotyöhön ryhmämuotoisen toiminnan mahdollistamiseksi. Opinnäytetyön työelämän yhteistyökumppanimme toimi Raahen Satelliitti. Opinnäytetyö oli toiminnallinen ja sen toiminnallinen osuus toteutettiin pilotoimalla Raahen erityisnuorisotyöhön etänuorisotilatoiminta eli etänuokkari. Työn toiminnallisen osuuden sisällön suunnittelussa hyödynnettiin kokemuspohjaista tietoa sekä teoretietoa, jota kerättiin erilaisista kohderyhmää palvelevista lähteistä.</p> <p>Opinnäytetyössämme perustimme sekä pilotoimme etänuokkari toimintamenetelmän Raahen Satelliitin koulunuorisotyöntekijän käyttöön yhdeksi työvälineeksi. Etänuokkarin pilotointi toteutettiin Discord-alustalla. Raahen koulunuorisotyöntekijä työskentelee toisen asteen oppilaitoksissa 15-25-vuotiaiden nuorten parissa. Etänuokkarin tarkoitus oli luoda nuorille verkkoalustalla toimiva kohtaamispaikka. Verkkoalustalla toimivan etänuokkarin tarkoitus oli korvata poikkeusolosuhteiden vuoksi suljettuna olevaa nuorisotilatoimintaa. Opinnäytetyön tavoitteena oli, että pilotoitua etänuokkari toimintamenetelmää voitaisiin hyödyntää yhtenä työvälineenä myös poikkeusolosuhteiden päätyttyä, ja se jäisi pysyväksi työmenetelmäksi Raahen nuorisotyöhön. Tarkoitus oli, että Raahen Satelliitti voi jatkossa hyödyntää työmenetelmää myös muissa toiminnoissaan.</p> <p>Aloitimme etänuokkarin pilotoinnin tammikuussa 2021 luomalla etänuokkarin Discord-alustalle. Etänuokkari oli ennalta sovittuina ajankohtina auki ja sen ollessa avoinna paikalla oli myös ohjaajana toimiva koulunuorisotyöntekijä. Etänuokkarilla nuorilla oli mahdollisuus keskustella teemoittain erilaisista mielenkiinnon kohteista. Nuorilla oli myös mahdollisuus keskustella yksityisesti ohjaajan kanssa mieltään askarruttavista asioista. Digiohjaamista on käytetty sosiaalialantyössä ja tulevaisuuden näkymä on, että se on jäämässä pysyväksi työmenetelmäksi sosiaalialalle. Digitalisaatiota tulee kehittää jatkuvasti sosiaalialan eri työkentillä.</p>		
Asiasanat digiohjaus, digiohjaus sosiaalialalla, etänuokkari, koulunuorisotyö		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date April 2021	Author Raisa Alatalo, Eveliina Savusalo ja Päivi Temmes-Impola
Degree programme Bachelor's Degree Programme in Social Services		
Name of thesis ESTABLISHING A DIGITAL YOUTH CENTER AND PILOTING ITS USE A tool for the school youth worker of Raahe Satellite		
Centria supervisor Leena Raudaskoski	Pages 43 + 1	
Instructor representing commissioning institution or company: Katja Mathlin		
<p>We started doing our thesis in the spring of 2020 when the global Covid-19 pandemic began. Due to international exceptional circumstances, the need arose to develop various digital guidance methods for youth work to enable group activities. The Thesis was carried out in cooperation with our working life partner Raahe Satellite. The thesis was functional, and its functional part was implemented by piloting digital youth center activities for Raahe's special youth work. The content of the functional part of the work was designed using experience-based information as well as theoretical information collected from various sources serving the target group.</p> <p>In our thesis we established and piloted a method for digital youth center activities for the use of a Raahe Satellite school youth worker as one of the tools. The piloting of the digital youth center was carried out on a Discord platform. A school youth worker from Raahe works with young people aged 15-25 in secondary schools. The purpose of the digital youth center was to create a meeting place for young people on a web platform. The purpose of digital youth center operating on the online platform was to replace the closed youth activities due to exceptional circumstances. The aim of the thesis was that the piloted digital youth center operating method could be utilized as a tool even after the end of exceptional circumstances, and it would remain a permanent working method for Raahe's youth work. The intention was that the Raahe Satellite could in the future also utilize the working method in its other functions.</p> <p>We began piloting the digital youth center in January 2021 by creating a remote anchor on the Discord platform. The digital youth center was open at pre-arranged times and when it was open, there was also a school youth worker acting as an instructor. Young people had the opportunity to discuss different interests by theme. The young people also had the opportunity to discuss matters of interest with the instructor in private. Digital counselling has been used in social work and future perspective is that it will remain a permanent working method in the social sector. Digitalization must be continuously developed in the various fields of work in the social sector.</p>		
Key words Digital guidance, digital guidance in the social field, digital youth center, school youth work		

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

Digiohjaus - Ohjausta, jossa hyödynnetään digitaalisia välineitä ja sisältöä.

Digiohjaus sosiaalialalla - Digiohjauksen hyödyntämistä sosiaalialan työssä.

Discord - Verkkoalusteinen sovellus, jonka käyttömahdollisuudet mahdollistavat ystävien kanssa keskustelun ja eri toimijoiden järjestämiä tapahtumia sekä toimintoja. Mahdollisuus anonyymiuteen. (Discord.)

Etänuorisotila/etänuokkari - Digitaalista alustaa hyödyntävä nuorten ohjattu kohtaamispaikka.

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS**

1 JOHDANTO	7
2 OPINNÄYTETYÖN TIETOPERUSTA.....	9
2.1 Digiohjaus	10
2.2 Digiohjauksen tietosuoja ja tietoturva	11
2.3 Luottamus ja eettisyys digiohjauksessa	12
2.4 Digiohjauksen edut ja haasteet	13
2.5 Nuorisolain huomioiminen osana digiohjauksen järjestämistä nuorille.....	14
2.6 Laki lasten parissa työskentelevien rikostaustan selvittämistä	15
3 OPINNÄYTETYÖPROSESSI	16
3.1 Covid-19-pandemian vaikutukset nuorisotyöhön	18
3.2 Työelämän yhteistyökumppani.....	19
3.2.1 Etsivä nuorisotyö Raahessa	20
3.2.2 Nuorten työpajatoiminta ja starttiryhmä Raahessa	20
3.2.3 Erityisnuorisotyö ja ehkäisevä työ	21
3.2.4 Koulunuorisotyöntekijä Raahessa	21
3.3 Discord-alustan käyttö osana pilotointia.....	22
3.4 Discordin tietosuojakäytäntö.....	22
4 ETÄNUOKKARIN PILOTOINTI.....	23
4.1 Etänuokkarin taustan esittely	24
4.2 Suunnitelma etänuokkarin perustamisesta	24
4.3 Etänuokkarin perustaminen.....	25
4.4 Etänuokkarin kanavat.....	26
4.4.1 #säännöt	26
4.4.2 #yleinen.....	27
4.4.3 #harrasteet-ja-vapaa-aika.....	27
4.4.4 #pelaaminen	28
4.4.5 #lemmikit	28
4.4.6 #hyvinvointi-terveys-päihteet-ja-mielenterveys	28
4.4.7 #musiikki.....	29
4.5 Pilotin arviointi	30
4.5.1 Työelämän yhteistyökumppanin palaute pilotoinnista.....	30
4.5.2 Nuorten esille tuomia kokemuksia etänuokkarista	32
4.5.3 Oma arviointi etänuokkarin perustamisesta.....	33
5 OPINNÄYTETYÖN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS	35
6 POHDINTA	36
LÄHTEET	40
LIITTEET	

KUVIOT

KUVIO 1. Opinnäytetyöprosessin aikataulu.....	18
KUVIO 2. Pilotointiprosessi.....	23

KUVAT

KUVA 1. Koulunuorisotyön ja erityisnuorisotyön asiakkuusmittari.....	32
---	-----------

1 JOHDANTO

Ryhdyimme ideoimaan opinnäytetyömme aihetta keväällä 2020, kun covid-19-pandemia oli aiheuttanut poikkeusolosuhteet Suomeen. Keväällä 2020 covid-19-pandemian aiheuttaman kansainvälisen poikkeustilanteen aikana esiin tulleiden haasteiden myötä oli tarve kehittää erilaisia digitaalisia ohjausmenetelmiä nuorisotyöhön ryhmämuotoisen toiminnan mahdollistamiseksi. Alkuperäinen tarkoituksemme oli laatia työelämän yhteistyökumppanillemme Raahen Satelliitille suunnitelma digiohjauksen käytöstä, mutta loppuvuodesta 2020 covid-19-pandemia aiheutti uudelleen rajoituksia, minkä vuoksi opinnäytetyön aiheeksi valitsimme etänuorisotilatoiminnan eli etänuokkarin perustamisen. Raahen Satelliitissa toimii etsivä nuorisotyö, työpajatoiminta ja erityisnuorisotyö. Satelliitissa työskennellään 15-29-vuotiaiden nuorten parissa ja toiminnan tarkoituksena on tukea ja auttaa nuoria erilaisissa elämäntilanteissa.

Tammikuun 2021 alussa Raahen Satelliitin yhteydessä uutena toimijana aloitti koulunuorisotyöntekijä, jonka asiakasryhmään kuuluvat Raahen toisen asteen ammattioppilaitosten opiskelijat. Koulunuorisotyöntekijän yhtenä työmenetelmänä on hyödyntää digitaalisia menetelmiä nuorten kohtaamisessa sekä osallistamisessa. Digiohjaamista sosiaalialalla on toteutettu jonkin verran jo aikaisemmin, ja tulevaisuuden näkymät puhuvat sen lisääntymisen puolesta. Opinnäytetyömme tavoitteena oli laatia työväline toisen asteen oppilaitoksissa työskentelevän koulunuorisotyöntekijän työn tueksi. Suunnittelimme koulunuorisotyöntekijän työvälineeksi etänuokkaritoimintamenetelmän, joka toteutetaan Discord-alustalla. Discord on sovellys, joka mahdollistaa keskustelemisen ja yhteydenpidon ystävien ja yhteisöjen kanssa. Discordia voidaan hyödyntää esimerkiksi peliryhmien yhteydenpidossa, koulujen kerhotoiminnassa ja ystävien yhteydenpidossa.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli, että laatimaamme toimintamenetelmää voitaisiin hyödyntää yhtenä työmenetelmänä koulunuorisotyössä sekä erityisnuorisotyössä nyt ja tulevaisuudessa. Pääsimme pilotoimaan suunnitelmaamme tammikuussa 2021 aloitetulla etänuokkarilla, jossa nuorisotilat tuodaan digitaalisiin ympäristöihin. Etänuokkarin tarkoitus on olla verkkoalustalla toimiva kohtaamispaikka kohderyhmän nuorille ennakkoon sovittuna ajankohtana. Etänuokkariin osallistuvat ovat iältään 15 – 25-vuotiaita nuoria, joilla voi olla taustalla erilaisia elämäntilanteeseen vaikuttavia haasteita. Näitä elämänhallintaan liittyviä haasteita voivat olla esimer-

kiksi vuorokausirytmien noudattaminen tai sosiaalisten tilanteiden ongelmat. Etänuokkarin tarkoituksena on saada nuoret kokemaan osallisuuden, vertaistuen ja yhteisöllisyyden tunnetta valvotussa ympäristössä. Nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa etänuokkarin tuottamaan sisältöön ja tuoda esille toiveita vapaa-ajalle suuntautuvan toiminnan toteuttamisesta. Alustalla on myös mahdollista keskustella valvojien kanssa mieltä askarruttavista asioista ja tutustua muihin nuoriin.

Opinnäytetyöraportissa kuvaamme etänuokkaritoimintamenetelmän eri vaiheet. Etänuokkari perustettiin covid-19-pandemian aiheuttamiin poikkeusolosuhteisiin, jolloin nuorisotilat eivät olleet avoinna. Opinnäytetyöprosessin edetessä huomasimme, että etänuokkaritoimintamenetelmää voidaan hyödyntää tulevaisuudessa Raahen Satelliitin erityisnuorisotyössä myös normaaliolosuhteissa tapahtuvan toiminnan järjestämisessä yhtenä työvälineenä. Opinnäytetyöraporttia voidaan hyödyntää Raahen Satelliitin erityisnuorisotyössä työntekijöiden opastuksessa etänuokkaritoimintamenetelmän pariin.

2 OPINNÄYTETYÖN TIETOPERUSTA

Yhteiskuntamme digitalisoituu ja teknologisoituu enenevässä määrin koko ajan. Digitalisaation lisääntyminen on vaikuttanut myös nuorisotyöhön, jonka tulisi pystyä vastaamaan yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin. Ajan hengessä mukana pysyminen vaatii nuorisotyöltä rohkeutta kehittää toimintaa digitalisaatiota ja teknologiaa hyödyntäväksi. Digitaalisen kuilun syntymistä tulee ehkäistä edistämällä nuorten teknologiataitoja ja mahdollistaa nuorten käsiksi pääseminen digitaaliseen teknologiaan, koska yksi nuorisotyön tärkeimmistä tehtävistä on edistää nuorten osallisuutta ja aktiivista toimijuutta. (Lauha 2019, 15-16.)

Verkkonuorisotyötä tai digitaalista nuorisotyötä on kehitetty jo pitkään, eli se ei ole uusi asia. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että kaikilla nuorisotyötä tekevillä olisi siihen tarvittavaa osaamista. Vuonna 2019 Digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskus Verke toteutti kyselyn, jonka tulosten mukaan kunnallista nuorisotyötä tekevistä työntekijöistä 90 prosenttia arvioi hallitsevansa ainakin perustason digitaidot. Kyselyn vastausten perusteella ilmeni myös työntekijöiden digiosaamisessa olevan eroja. Vastausten perusteella voitiin todeta, että digitaalisen nuorisotyön kehittämiseen olisi tarvetta. Keväällä 2020 Suomessa vallitsivat poikkeusolot, joiden vuoksi erilaisia digitaalisia välineitä ja menetelmiä otettiin nuorisotyössä käyttöön nopealla aikataululla (Lauha 2016.) Myös nuorisotyön toiminnoissa näkyi valtakunnallisesti julistettu poikkeustila. Varsinaisen nuorisotyön toiminnan määrä putosi noin kolmanneksen edeltävään aikaan verrattuna. Poikkeusoloaikana puolet nuorisotyön toiminnasta muodostettiin ryhmämuotoisilla toiminnoilla Discord-alustaa hyödyntäen. Toiminnasta noin viidennes muodostui nuorten kanssa käydyistä yksityisviesteistä. Jalkautuvan nuorisotyön merkitys korostui myös poikkeusoloaikana, ja työmuotona se muodosti viidenneksen nuorisotyön toiminnoista (Kunnallisen nuorisotyön osaamiskeskus 2020).

Normaalien toimintojen rajoituksessa nuorisotyössä siis jouduttiin toimimaan uudella tavalla ja muokkaamaan järjestettäviä toimintoja rajoitusten mukaisiksi, tämä näkyi nuorisotyössä pienentyneinä asiakasmäärinä. Toukokuun alussa hallitus päätti, että nuorisotilat voitaisiin avata hallitusti muiden julkisten tilojen kanssa 1.6.2020 alkaen. Rajoitusten lievittyessä päästiin palaamaan joissakin määrin normaaleihin nuorisotyön toimintoihin, mutta uudet turvallisuusohjeet ja muuttuva taudin ilmenemistilanne vaikuttivat järjestettävään toimintaan edelleen. Nuorisotyössä toiminnot pyritään tarjoamaan kaikille, mikä tarkoittaa universaalialuonnetta. Tätä

onkin pidetty suomalaisen nuorisotyön vahvuutena. Ihanteena maassamme on matalan kynnyksen toiminta, eli kuka tahansa pystyy osallistumaan. Nuorten ongelmien tarkastelun sijaan toimintoja pyritään rakentamaan enemmän nuorten vahvuuksien ja voimavarojen varaan. (Kiilakoski, Laine & Pulkkinen 2015) Käytännössä tämä tarkoittaa, että erityisesti avoimessa ja kaikille tarjotussa nuorisotyössä pääasiallisena kohderyhmänä ovat 13-18-vuotiaat nuoret (Kalliomaa & Ahonen-Walker 2019, 26). Erilaisia kohdennettuja nuorisotyön toimintoja ovat ohjaamotoiminta, nuorten työpajat sekä etsivä nuorisotyö, jonka kohderyhmänä on yli 18-vuotiaat nuoret. (Kauppinen, Kiilakoski & Lahtinen 2020).

2.1 Digiohjaus

Digiohjaukseen tarvitaan vähintään mobiililaitte tai tietokone sekä riittävän nopea verkkoyhteys. Tietokoneeseen voidaan tarvita myös mikrofoni ja kamera, mutta nykyään ne ovat valmiina mobiililaitteissa sekä kannettavissa tietokoneissa. Ammatilainen voi ottaa yhteyden asiakkaaseen videopuhelulla tai hyödyntää sähköpostitse lähetettävää linkkiä käytettävään ohjelmaan. (Dannbom & Heikkilä 2019, 11.) Digitaalisessa viestintäympäristössä voi ilmetä haasteita, jotka johtuvat niin teknologiasta kuin ihmisistä. Useimmiten teknologiaa syyllistetään, vaikka haaste tai ongelma johtuisi ihmisen toiminnasta. Digiohjauksessa voi ilmetä erilaisia viestintään vaikuttavia tekijöitä sekä haasteita, jotka eivät johdu teknologiasta. Näistä tekijöistä sekä haasteista ohjaajan olisi hyvä olla tietoinen. Haasteita voivat olla esimerkiksi digitaalisessa viestintäympäristössä osallistuvan asiakkaan tausta, ajattelutapa, tiedot, sekä ennakoasenne. Myös osallistuvan asiakkaan toiveet, mielentila ja pelot voivat vaikuttaa ohjaustilanteeseen. (Roivas & Karjalainen 2013, 104.)

Olennainen osa digiohjausta on huolellinen valmistautuminen ohjaustilanteeseen. Digitaalisella alustalla tapahtuvassa keskustelussa on ohjaajan hyvä miettiä ennakkoon sopivaa teemaa tai aihetta, jota käsitellään. Selkeä ohjeistus keskusteluun sekä keskustelun ohjauksessa tarvittavien keinojen miettiminen etäkäteän voivat olla tarpeen. (Koli 2008, 73.) Digiohjauksessa ohjaaja ei voi olla yhtä määräävä kuin kasvokkain käytävässä keskustelussa, sillä digiohjauksessa ei ole samalla tavalla keinoja hallita tai määrätä toisia (Matikainen 2002, 127). Avainasemassa on motivaatio, olipa kyse sitten tutuista käytännöistä tai uuden opettelusta. Myös ammatilaisen asenne on merkittävässä roolissa digiohjauksessa, sen opettelussa ja käyttöönotossa. Henkilön asenne vaikuttaa siihen, miten hän suhtautuu haastaviin tilanteisiin,

olipa kyseessä ohjaaja tai asiakas. (Forsman & Metteri 2008, 18-24.) Ryhmätoiminnassa, joka tapahtuu digitaalisella alustalla, erityisen iso merkitys on osallistuvalla johtajuudella, eli vastuuta ja valtaa ikään kuin jaetaan ryhmän sisällä. Osallistujien osaamista hyödynnetään niin päätöksenteossa kuin suunnittelussa, sillä vaikuttamisen mahdollisuus lisää motivaatiota. Muita tekijöitä, jotka vaikuttavat motivaatioon, ovat muun muassa yhtenäisyys, vapaus, positiivinen asenne, yhteisöllisyys ja tekemisen ilo. (Vilkman 2016.)

2.2 Digiohjauksen tietosuoja ja tietoturva

Nuorisotyö pohjautuu ensisijaisesti nuoren itsensä antamaan tietoihin. Nuorisotyössä ilmenee paljon salassa pidettävien tietojen käsittelyä, kuten yksilöinti- ja yhteystietoja. Salassa pidettäviin tietoihin luetaan henkilötiedot, jotka tarkoittavat kaikkia sellaisia tietoja, jotka liittyvät asiakkaaseen (Tietosuojavaltuutetun toimisto 2021). Näitä tietoja ovat esimerkiksi tieto nuoren terveydentilasta, henkilökohtaisista oloista, nuoren taloudellisesta tilanteesta ja etuuksista sekä muista nuorta palvelevista sosiaali- ja terveysalan tukitoimista. Nämä ovat tietosuojalain perusteella salassa pidettäviä tietoja. (Tietosuojalaki 1050/2018, 35§.)

Tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle on mahdollista vain nuoren tai tämän huoltajan antamalla suostumuksella. Etänuokkarilla nuorella on mahdollista käydä yksityistä keskustelua ylläpitäjien eli ohjaajien kanssa. Näiden keskusteluiden aikana on tärkeää huomioida tietosuojalain luomat edellytykset. Ohjaajan tulee toiminnallaan huomioida asiakkaan yksityisyys varmistamalla, että työskentelytila täyttää tietosuojakriteerit. Muutoin työskentelyssä noudatetaan normaaleja sosiaalialan salassapitovelvollisuuksia (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 8212/2002, 15§).

Henkilötietojen käsittely asettaa omat vaatimuksensa sosiaalialalle lakisääteisestä näkökulmasta ja henkilötietojen tallentaminen on luvallista vain perustellusta syystä. Jos henkilötietoja tallennetaan, on asiakkaalla aina oikeus saada tieto, mitä tietoja tallennetaan ja mihin tallennettuja tietoja käytetään sekä kuka tietoja käsittelee. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2021.) Etänuokkarilla ei kerätä henkilötietoja eikä niistä pidetä rekisteriä, ja tämä kerrotaan myös nuorille. Etänuokkari noudattaa normaalioloissa toteutettavan nuorisotilatoiminnan kriteerejä. Tietoturva on yksi keino suojata asiakkaan yksityisyyttä. Etänuokkaritoiminta perustuu anonyymiyteen ja siihen, ettei palvelimelle tallenneta henkilötietoja. Digiohjauksessa palveluiden käytön

tulee aina olla vapaaehtoista. Etänuokkaritoiminta perustuu vapaaehtoisuuteen sekä siihen, että nuori voi osallistua toimintaan omien tarpeiden mukaan.

Ohjaajan tulee huomioida myös, että hänellä on käytettävissään työpaikaltaan kaikki tietoturvallisuus asetukset täyttävät digitaaliset välineet työskentelyyn. Etänuokkaria pitävillä ohjaajilla on käytössään työpaikalta saadut kannettavat tietokoneet, joissa on tietosuoja-asetukset täyttävät VNP-yhteydet. Ohjaajien työskennellessä kodeissaan on heidät ohjeistettu huomioimaan ympäristön vaikutus työskentelyynsä: heidän tulee varmistaa rauhallinen ympäristö työskentelylle, jotta välttyttäisiin turhilta keskeytyksiltä ohjaustilanteisiin. Ulkopuolisten henkilöiden läsnäolo on myös otettava huomioon kotona työskennellessä. Raahen kaupungin atk-tuesta on varmistettu Discord-alustan käyttö ja lataaminen työkoneelle sekä työpuhelimiin.

2.3 Luottamus ja eettisyys digiohjauksessa

Sosionomi työskentelee sosiaalialan ammattieettisiä periaatteita ja arvoja noudattaen huomioiden työssään myös ihmis- ja perusoikeussäädökset. Työssä korostuu vahvasti kyky asettua yhteiskunnassa haavoittuvimmassa asemassa olevien yksilöiden ja ryhmien puolelle ja sitä kautta kyky edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Digiohjauksessa noudatetaan kaikilta osin sosiaalialan yleisiä ammattieettisiä ohjeita, mutta digiohjaus tuo ohjaustilanteisiin erityisiä piirteitä, jotka ohjaajan on osattava huomioida ohjaustilanteissa. (Diak 2021.) Kohtaamisesta ja sosiaalityöstä puhuttaessa usein esille nousee käsite empatia. Se tarkoittaa kykyä asettua toisen näkökulmaan ja ymmärtää toisen tilannetta, ja se on sosiaalialan ammattilaisen yksi tärkeimmistä piirteistä (Raatikainen, Rahikka, Saarnio & Vepsä 2019, 43). Joidenkin mielestä empatian osoittamisen ja havaitsemisen näytön välityksellä voi olla vaikeampaa kuin kasvokkain. Digiohjauksessa myötätuntoa pitää sanoittaa enemmän, kuin kasvokkain kohdatessa, jolloin empatiaa voidaan osoittaa elein ja ilmein. (Pelastakaa lapset ry 2020.) Ohjattavan havainnointi digiohjauksen keinoin voi olla hieman haasteellisempaa kuin kasvokkain kohdatessa. Näitä havaintoja ovat esimerkiksi pahoinpitelyn jäljet tai muut muutokset ohjattavan fyysisessä olemuksessa, joita ei välttämättä digiohjauksessa huomaa. (Strohm 2020.)

Yksi digiohjauksen kulmakivistä on luottamuksellisuus sekä hyvän ohjaussuhteen luominen asiakkaisiin. Kun ohjaus tapahtuu verkossa, kannattaa myös pohtia fyysistä sijaintia ohjausti-

lanteelle: toiset eivät saa kuulla tai nähdä, kun käsitellään henkilökohtaisia asioita. Suunnitellessa digiohjausta on tärkeää miettiä seuraavia kysymyksiä: mitä tietoja käsitellään ja mitä tietoja välitetään? Kuka on palvelun ylläpitäjä? Tarvitaanko tunnistautumista palveluun ja miten vahvaa tunnistautumista? Palvelut, joissa käyttäjä on tunnistettavissa, voivat vaarantaa henkilön tietosuojan. On myös hyvä laatia ja sopia pelisäännöt, joihin kaikki palveluun osallistuvat sitoutuvat. (Immonen & Kuhanen.)

Riskit tietojen leviämiseksi on syytä tunnistaa ja huomioida, vaikka sovelluksen yksityisyysasetuksia on mahdollista säätää. Käyttäjätunnusvarkauksien vuoksi tunnukset voivat joutua myös kokonaan väärin käsiin. Tietosuojan kannalta turvallisimpia alustoja ovat oppilaitoksen tukevat järjestelmät, joihin kirjaututaan käyttäjätunnuksilla. Sosiaalisen median kanavien joustavuutta on tärkeää pystyä hyödyntämään, mutta osapuolten on tunnistettava ja tiedostettava, missä menevät luottamuksellisen tiedon rajat. Opiskelijoita tai ohjaajia ei myöskään voida velvoittaa käyttämään kolmannen osapuolen tuottamaa palvelua. (Immonen & Kuhanen.) Digiohjausta toteutettaessa osa luottamuksen ja eettisyyden toteuttamisesta osana asiakaskohtamisia on tärkeää ottaa huomioon, että ohjaustilanteet täyttävät riittävät tietoturva- ja tietosuoja-asetukset.

2.4 Digiohjauksen edut ja haasteet

Verkon kautta tapahtuva ohjaustyö ei sido ohjaajaa tai ohjattavaa aikaan tai paikkaan, ja tämä luo ohjaustyön toteuttamiseen laajemmat mahdollisuudet. Ohjaus voidaan toteuttaa fyysisesti missä tahansa, luottamuksellisuus sekä tietosuoja-asiat huomioiden. Verkossa tapahtuva ohjaus antaa myös ajasta riippumattomat mahdollisuudet sosiaalialan asiakastyöhön. Nykyajan nuoret ovat varttuneet teknologian pariin ja kokevat sen käyttämisen vaivattomana. Nuorten teknologian osaamista on hyvä hyödyntää ohjaustyössä. Mukana kulkevat mobiililaitteet mahdollistavat vaivattoman tavoitettavuuden nuorten keskuudessa erilaisten digitaalisten sovellusten kautta.

Digiohjauksen etuja katsotaan olevan ajasta ja paikasta riippumattomuus, tavoitettavuus ja saavutettavuus. Suurin osa digiohjauksessa käytettävistä sovelluksista on ladattavissa mobiililaitteisiin, jolloin ohjattavan tai ohjaajan ei tarvitse olla sitoutuneena tietokoneeseen. Näin ollen digiohjaus taipuu erilaisiin elämäntilanteisiin ja olosuhteisiin. Myös yhteydenoton kynnys

voi olla matalampi, jolloin digiohjaus voi olla parempi vaihtoehto ujoimmille. Jotkut myös ilmaisevat itseään paremmin kirjoittaen kuin suullisesti, joten verkko-ohjaus mahdollistaa näille yksilöille matalankynnyksen yhteydenpidon. (Immonen & Kuhanen.)

Haasteina verkko-ohjauksessa voidaan pitää non-verbaalisen viestinnän vähäisyyttä, mikä vaikuttaa vuorovaikutuksen onnistumiseen. Ilmeiden ja eleiden havainnointi jää vähäiseksi tai sitä ei ole laisinkaan. Tekniset ongelmat saattavat aiheuttaa myös ongelmia ohjaustilanteissa, samoin kuin verkkoteknologian käyttämisen vierastaminen. Ohjaajan näkökulmasta haasteita ovat myös yhteisöllisyyden luominen verkkoympäristössä, ongelmien riittävän varhainen havaitseminen ja ajankäytön hallinta - ohjaajan tulee osata rajata, milloin hän on käytettävissä, ettei ohjaamisesta tule päivystysluontoista. Yksityisyyden huomioiminen ja luottamuksellisuus saattavat aiheuttaa haasteita julkisemmissa verkko-ohjaus tilanteissa kuten sosiaalisen median kautta toteutettavassa ohjauksessa. (Immonen & Kuhanen.)

2.5 Nuorisolain huomioiminen osana digiohjauksen järjestämistä nuorille

Nuorisolaissa säädetään nuorisotyön ja -toiminnan edistämisestä ja nuorisopolitiikasta. Nuorisolaissa säädettyjen tavoitteiden mukaisesti lain tarkoituksena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. Tarkoituksena on myös tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvien tietojen ja taitojen oppimista. Lain tavoitteena on myös edistää nuorten yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista. Tavoitteina lain toteutumisen lähtökohtina mainitaan yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat, ympäristön ja elämän kunnioittaminen sekä monialainen yhteistyö. (Nuorisolaki 1285/2016, 1-2 §.) Nuorisolaissa säädetään kunnan velvollisuudesta, huomioiden paikalliset olosuhteet, luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja – toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja, sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. (Nuorisolaki 1285/2016, 8§.) Etänuokkarin tarkoituksena on edistää nuorten yhdenvertaisuutta, nuorten osallisuutta ja tukea nuorten kasvua ja yhteisöllisyyttä. Nuorisotilojen ja harrastetoimintojen ollessa tauolla on etänuokkarilla mahdollisuus kohdata nuoria ja mahdollistaa myös palveluiden ulkopuolella asuville vapaa-ajan toimintaan.

2.6 Laki lasten parissa työskentelevien rikostaustan selvittämistä

Etänuokkaritoiminta on suunnattu toisen asteen opiskelijoille, joiden ikäjakauma on 15-25-vuotta. Koska osa etänuokkariin osallistuvista nuorista on selvästi alle 18-vuotiaita, tulee ottaa huomioon laki lasten parissa työskentelevien rikostaustan selvittämiseksi. Vuoden 2003 alussa astui voimaan laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä. Lain tavoitteena on vähentää alaikäisten riskiä joutua seksuaalisesti hyväksikäytetyiksi, väkivallan uhriksi tai houkutelluksi huumausaineen käyttöön. Jos työ kestää yli kolme kuukautta, tulee työ- tai virkasuhteen alkaessa esittää työnantajalle rikosrekisteriote. 4.2.2021 hallitus antoi eduskunnalle esityksen lain muuttamisesta ja muutoksen on tarkoitus astua voimaan keväällä 2021. Lakimuutoksen jälkeen työnantajalla on oikeus pyytää rikosrekisteriote työntekijältä myös alle kolme kuukautta kestävässä työsuhteissa. Kyseessä ei ole uusi velvollisuus, vaan pyyntö rikosrekisterin esittämisestä työntekijälle perustuisi työnantajan omaan harkintaan ja riskiarvioon. Lakimuutoksen tarkoitus on huomioida työnantajien erilaiset tarpeet, joita henkilöstön rekrytoinnissa ilmenee (Laki lasten parissa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 504/2002, 1-3§.)

3 OPINNÄYTETYÖPROSESSI

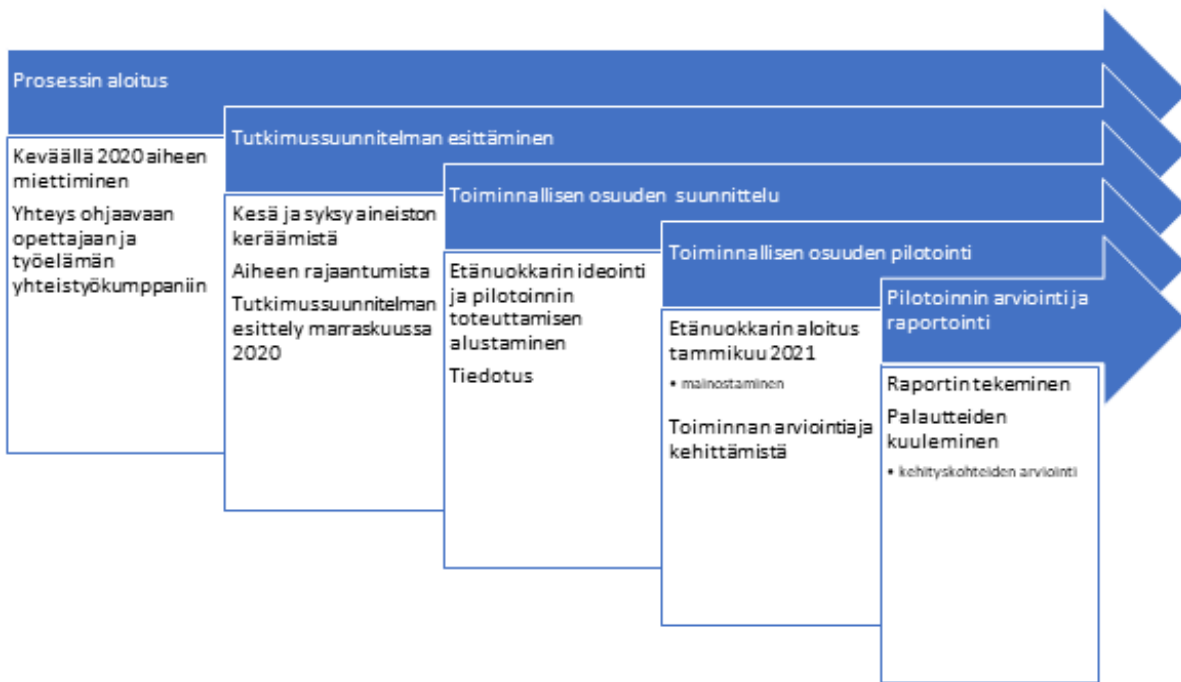
Opinnäytetyömme oli toiminnallinen ja sen toiminnallinen osuus toteutettiin pilotoimalla Raahen Satelliitille etänuorisotila eli etänuokkaritoiminta. Työn toiminnallisen osuuden sisällön suunnittelussa hyödynsimme kokemuspohjaisen tietouden lisäksi teoretietoa, jota kerättiin erilaisista kohderyhmää palvelevista lähteistä. Kokemuspohjaista tietoa oli kertynyt yhdelle opinnäytetyöntekijälle työelämästä koulunuorisotyöntekijänä. Kahdella opinnäytetyöntekijällä on itsellään lapsia, jotka ovat etänuokkarin kohderyhmän ikäisiä, joten tätä tietoa hyödynnettiin myös osana etänuokkarin suunnittelua. Teoretietoa etsimme Theseuksesta sekä nuorisotyön julkaisuista ja sivustoilta.

Vilka ja Airaksinen (2003, 23) kirjoittavat kirjassaan Toiminnallinen opinnäytetyö, että toteutusprosessi alkaa ideointivaiheesta, jolloin mietitään opinnäytetyön aihetta. Aloitimme opinnäytetyön ideoinnin keväällä 2020, jolloin alkanut koronaviruksen aiheuttama kansainvälinen poikkeustilanne sai mielenkiintomme heräämään digitalisaatiota kohtaan. Tuolloin aloimme pohtimaan, miten digitalisaatiota voisi hyödyntää sosiaalialalla. Poikkeusolosuhteiden vuoksi työelämän yhteistyökumppanimme normaali toiminta keskeytyi ja toimintaa alettiin siirtämään digitaalisille alustoille. Alun perin tarkoituksemme oli laatia työntekijöiden kokemusten pohjalta tehty toimintasuunnitelma, jota voitaisiin hyödyntää tulevaisuudessa nuorisotyön digiohjauksessa vastaavissa tilanteissa, joissa syystä tai toisesta hyödynnetään ryhmämuotoisten toimintojen järjestämisessä etäyhteyksiä. Joulukuussa 2020 alkanut poikkeustilanne muutti suunnitelmamme opinnäytetyön toteuttamisesta.

Kesän ja syksyn aikana 2020 aloitimme lähdeaineiston keräämiseen digitaaliohjauksesta sosiaalialalla ja nuorisotyössä. Havaitimme, että huomattava osa lähdeaineistosta soveltui hyödynnettäväksi terveydenhuollossa ja osa saatavilla olevasta lähdeaineistosta oli mielestämme opinnäytetyömme ajankohtaisen aiheen kannalta vanhentunutta. Relevanttia lähdeaineistoa nuorisotyöstä sekä digitaaliohjauksesta löysimme kuitenkin lopulta kehittämistyömme teoriapohjaksi digitaalisen nuorisotyön keskuksen Verken julkaisuista. Joulukuussa 2020 alkaneen covid-19-pandemian toisen aallon vuoksi toisen asteen oppilaitokset siirtyivät etäopetukseen ja suurin osa työelämän yhteistyökumppanimme toiminnasta siirtyi etämuotoisena toteutettavaksi. Samaan aikaan yksi opinnäytetyömme tekijöistä oli aloittamassa työskentelyn Raa-

hen Satelliitissa koulunuorisotyöntekijänä. Koulunuorisotyöntekijän tehtävänä oli hyödyntää digitalisaatiota työssään ja tämä sai meidät yhteistyössä suunnittelemaan etänuorisotila- eli etänuokkaritoimintaa.

Toiminnallisen opinnäytetyön aihetta miettiessä on hyvä pyrkiä löytämään itseään kiinnostava aihealue, joka olisi ajankohtainen ja toimeksiantajaa palveleva. Tavoitteena on suunnitella tapahtuma tai tuote, johon tietyt ihmiset osallistuvat. Se mille ryhmälle tuote tai tapahtuma on suunniteltu, ratkaisee sisällön, minkä vuoksi on tärkeää määrittää kohderyhmä tarkasti. Tätä määrittäessä voidaan käyttää esimerkiksi henkilöiden ominaisuuksia, toimeksiantajan toiveita tai tavoitteeksi asetettuja tuotoksia (Vilkkä & Airaksinen 2003, 38-40). Aloitimme opinnäytetyön suunnittelun yhteistyössä Raahen Satelliitin kanssa. Päädyimme rajaamaan etänuokkarin pilotoinnin koulunuorisotyöntekijän käyttöön. Aiheen ajankohtaisuuden vuoksi työelämän yhteistyökumppanillamme nousi tarve toiminnan kehittämiseksi, johon vastasimme opinnäytetyömme tuotoksella. Idea etänuokkarista otettiin työelämänyhteistyökumppanilla vastaan hyvin, samoin kuin niissä toisen asteen oppilaitoksissa, joissa koulunuorisotyöntekijä työskentelee. Vastavanlaista toimintaa oli jo toteutettu muualla Suomessa ja kokemukset olivat olleet positiivisia. Samalla havaitsimme, että etänuokkaritoiminnasta ei ollut olemassa yhtään valmista opinnäytetyötä, mutta muutama tuore opinnäytetyö digitaalisesta nuorisotyöstä oli saatavilla. Seuraavana olemme kuvanneet opinnäytetyöprosessin aikataulun, johon on koottu opinnäytetyöprosessin eteneminen ajallisesti alusta loppuun.

KUVIO 1. Opinnäytetyöprosessin aikataulu

Toiminnallisessa opinnäytetyössä kaikki tekeminen pohjautuu teoriatietoon. Opinnäytetyön teoriapohjassa tulee nousta esille, mihin työn toiminnallisen osuuden ratkaisut nojautuvat. Toiminnallinen opinnäytetyö on tutkiva ja siinä tulee ilmetä kehittävä työskentelyote prosessiin. Se on käytännönläheinen ja toteutus on aina työelämälähtöinen. (Vilka & Airaksinen 2003.) Työ toteutettiin kolmen opinnäytetyöntekijän kesken. Työnjako toteutui seuraavasti: koulunopettaja vastasi etänuokkarin käytännön asioista ja pilotoinnista, raportoiden tästä toisille opinnäytetyön tekijöille. He toimivat taustatukena ja keräsivät teoriatietoutta lopullista raporttiamme varten.

3.1 Covid-19-pandemian vaikutukset nuorisotyöhön

Covid-19-viruksen leviämisen ennaltaehkäisemiseksi Suomen hallitus linjasi maaliskuussa 2020 koulut ja oppilaitokset siirtymään etäopetukseen. Ainoastaan 1.-3. -luokan oppilaille järjestettiin lähiopetusta. Koulujen ja oppilaitosten lisäksi lukuisia valtion ja kuntien toimintoja, kuten kirjastoja, harrastustiloja ja nuorisotiloja suljettiin. Hallituksen linjauksen mukaan myös yli kymmenen henkilön kokoontumiset kiellettiin. Nuorisotyön oli sopeuduttava uuteen tilanteeseen, koska erilaisten nuorisotyölle tyypillisten, ryhmämuotoisten toimintojen järjestäminen

kasvotusten ei ollut mahdollista. Nuorisotyössä siirryttiin hyödyntämään erilaisia digitaalisia työvälineitä.

Alkusyksystä 2020 nuorisotutkimusverkostossa toteutettiin puhelinhaastattelututkimus, jossa kysyttiin nuorilta koronaviruksen vaikutuksista heidän elämäänsä ensimmäisen puolen vuoden aikana. Tutkimukseen osallistui yhteensä 1001 nuorta, jotka olivat ikäjakaumaltaan 12-25-vuotiaita. Selvityksessä kysyttiin korona-ajan ensimmäisen puolen vuoden vaikutuksesta arkeen, vapaa-aikaan ja harrastuksiin. Myös kokemuksia nuoriso-, työllisyys- ja terveystalveluiden käytöstä, niiden riittävydestä, saavutettavuudesta ja toimivuudesta kartoitettiin. Tuloksista raportoidaan Nuorisotutkimusverkoston sivuilla ”Poikkeusolot - nuorten arki koronan keskellä” -kirjoitussarjassa. Tutkimustuloksista voidaan todeta, että nuorten oli vaikea arvioida, onko korona-ajalla ollut pysyviä vaikutuksia heidän elämäänsä. Vastaaajista puolet uskoi korona-ajan vaikuttaneen omaan elämään, puolet eivät uskoneet tai olivat epävarmoja. Pärjäämisen kannalta keskeisintä korona-aikana nuorten mukaan oli, että heidän ympärillään on luotettavia aikuisia ja ystäviä, joiden kanssa voi jakaa kyseisen ajan huolia. (Kauppinen, Kiilakoski & Lahtinen 2020.)

3.2 Työelämän yhteistyökumppani

Raahen Satelliitissa toimii etsivä nuorisotyö, työpajatoiminta ja erityisnuorisotyö. Työntekijöitä Satelliitissa on Raahessa kahdeksan. Tammikuussa 2021 aloitti työskentelyn Raahen toisen asteen oppilaitoksissa koulunuorisotyöntekijä aluehallintoviraston (AVI) Tulukaapa völjyyn - Koulunuorisotyötä ammatillisiin oppilaitoksiin -hankerahoituksella. Keväällä 2020 alkanut pandemia sai aikaan työelämän yhteistyökumppanillamme sen, että kaikki työntekijät siirtyivät etätööhön ja nuorten työpaja, starttiryhmä sekä tapaamiset lopetettiin. Työntekijöiden piti siirtyä todella nopeasti digitaaliseen ohjaustyöhön ja aloittaa ryhmien pitäminen nuorille etänä, hyödyntäen erilaisia digiohjausmenetelmiä. Moni nuori ei sitoutunut etänä toteutettavaan toimintaan, mikä näkyi toiminnan keskeytyksinä ja nuorten tavoittamattomuutena. Keväällä 2020 nuorille suunnattuja toimintoja avattiin uudelleen hallitusti ja kevään aikana kertynyttä digiohjauskokemusta ryhdyttiin hyödyntämään osittain starttiryhmässä ja etsivien nuorisotyöntekijöiden parissa. Kesän ja syksyn 2020 aikana pystyttiin jatkamaan sulussa olleita toimintoja uudelleen. Joulukuussa 2020 uudelleen alkaneiden rajoitusten vuoksi nuorille suunnattuja toimintoja

toja jouduttiin taas keskeyttämään, ja toimitiloissa huomioitiin asetusten mukaiset henkilömäärärajoitukset. Etätyösuositus on ollut koko ajan voimassa, mutta joulukuussa 2020 suositus muuttui vahvaksi. (Raahen Satelliitti, 2021.)

3.2.1 Etsivä nuorisotyö Raahessa

Etsivän nuorisotyön tarkoituksena on auttaa ja tukea apua tarvitsevia nuoria erilaisissa elämäntilanteissa. Näitä tilanteita voivat olla esimerkiksi opintojen keskeytymisestä aiheutuvat tilanteet, asumiseen, toimeentuloon, arjenhallintaan tai terveydellisiin syihin liittyvät haasteet. Etsivä nuorisotyö on nuorille ilmaista ja vapaaehtoista. Yhteydenotto voi tulla joko nuorelta itseltään, omaiselta, läheiseltä tai koulukuraattorilta. Myös muut sosiaali- ja terveydenhuollon toimijat voivat tarpeen tullen ottaa yhteyttä nuoren asioihin liittyen. Työnkuvaan kuuluu kartoittaa nuoren tilanne ja ohjata hänet oikeiden palveluiden pariin sekä olla nuorelle tukena. Palvelu on tarkoitettu 15-29-vuotiaille nuorille, eikä siihen tarvita erillistä lähetettä tai sopimusta. (Raahen Satelliitti 2021.)

3.2.2 Nuorten työpajatoiminta ja starttiryhmä Raahessa

Toiminta on suunnittu 17-29-vuotiaille raahelaisille nuorille, jotka ovat vailla ammatillista koulutusta tai muutoin vaikeassa työmarkkina-asemassa ja jotka haluavat oppia koulutus- ja työelämässä vaadittavia taitoja käytännön kautta. Toimintamuotoja ovat ryhmä- ja yksilöpalvelu sekä työpalvelu. Pajajakson aikana nuoret ovat kuntouttavassa työtoiminnassa, jossa heillä on mahdollisuus osallistua ohjattuun toimintaan laitoshuollossa tai nuorisokahvila Cupissa. Työpajalla nuorten on mahdollista tehdä myös pieniä remontti- ja käsitöitä. Nuorilla on mahdollisuus osallistua myös ryhmävalmennuksiin, joiden aikana käydään tutustumassa eri koulutusvaihtoehtoihin ja työpaikkoihin. Valmennuksen aikana kehitetään itsetuntemusta ja etsitään nuoren omia vahvuuksia ja voimavaroja. Työpajatoiminnassa on mahdollista toteuttaa omia ideoita esimerkiksi seinämaalauksia tehden sekä suunnitella ja toteuttaa bänditapahtumia. Työpajatoimintaan osallistuvat ovat pääsääntöisesti kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita. Starttivalmennuksessa harjaannutetaan arjenhallinnan taitoja sekä työssä ja opiskelussa tarvittavia taitoja. Nuori saa tukea tulevaisuuden suunnitteluun työvalmentajalta. Valmen-

nusta on kahtena päivänä viikossa ja ryhmät alkavat kaksi kertaa vuodessa. Starttivalmennuksen menetelmiä ovat yksilö-, ryhmä- ja työvalmennus. Tänä aikana kartoitetaan ja vahvistetaan nuoren toimintakykyä ja arjenhallintaa. Ryhmän aikana kehitetään myös työelämä- ja vuorovaikutustaitoja. Työvalmennus tarkoittaa käytännössä erilaisten kädentaitomenetelmien hyödyntämistä. (Raahen Satelliitti 2021.)

3.2.3 Erityisnuorisotyö ja ehkäisevä työ

Erityisnuorisotyön tarkoituksena on ennaltaehkäisevin keinoin vahvistaa nuoren omia kykyjä kasvaa ja kehittyä kohti aikuisuutta sekä vahvistaa nuoren itseluottamusta. Palvelu on suunnattu alle 29-vuotiaalle nuorille ja tapaamiset ovat aina luottamuksellisia. Yksilötapaamisten lisäksi järjestetään myös tarvelähtöistä pienryhmätoimintaa. Ehkäisevää työtä tehdään eri ikäluokkien kanssa. Teemoina voivat olla päihde-, media- ja seksuaalikasvatus. Toimintaa järjestetään esimerkiksi koulujen toiveista ja tarpeista eri ikäryhmille, nuorten vanhemmille ja nuorten parissa työskenteleville eri alojen ammattilaisille. (Raahen Satelliitti 2021.)

3.2.4 Koulunuorisotyöntekijä Raahessa

Koulunuorisotyön tavoite on kehittää ryhmää hyödyntäviä yhteistoiminnallisia menetelmiä ja tuoda oppilaitoksiin tätä kautta nuorisotyön yksi vahvimmista osaamismuodoista. Opiskelun ohella jokaisen opiskelijan arkeen kuuluu myös kyky olla tilassa ja toimia. Ryhmätoiminnan kautta mahdollisimman monella nuorella on mahdollisuus saada hyväksytyksi tulemisen kokemuksia kouluyhteisössä. Nämä hyväksytyksi tulemisen kokemukset tukevat opiskelijoiden itsetuntoa. Pienryhmätoiminnalla voidaan tukea systemaattisesti myös keskeyttämisuhan alla olevia oppilaita. Olennaista pienryhmätoiminnalle on sen tavoitteellisuus, suunnitelmallisuus ja arviointi. Koulunuorisotyöntekijän tehtävänä on toimia oppilaitoksessa kannustajana, kuulumisten kyselijänä, rinnalla kulkijana, kohtaajana ja osallisuuden lisääjänä. Yhteistyötä hän tekee moniammatillisessa verkostossa, johon kuuluvat koulun henkilökunta ja muu oppilas-huolto. Työtä tehdään pääsääntöisesti opiskelijoiden ja tutoreiden kanssa. Koulunuorisotyö tuo nuorisotyön menetelmien kautta nuorille erilaisia keinoja, joilla he voivat kehittää omia taitojaan. Matalan kynnyksen palveluiden kautta pyritään tunnistamaan eri ikäryhmiin kuuluvien nuorten yksilöllisyys sekä tuentarve opintojen eri vaiheissa. (Raahen Satelliitti 2021.)

3.3 Discord-alustan käyttö osana pilotointia

Discord on sovellus, joka mahdollistaa keskustelemisen ja yhteydenpidon ystävien ja yhteisöjen välillä. Ilmainen sovellus on ladattavissa Discord-sovelluksen kotisivuilta. Sovelluksesta on ladattavissa työpöytäsovellus sekä mobiilisovellus, mutta se toimii myös internetiselaimella. Discordin keskustelutiloja kutsutaan palvelimiksi, joihin liitytään kutsusta. Palvelimella voit keskustella, jakaa sisältöä tai tehdä yhteistyötä. Keskusteluaiheita on mahdollista rajata, ja niihin osallistuvat vain ne henkilöt, joiden kanssa yhteistyötä halutaan tehdä. Discordia voi hyödyntää esimerkiksi peliryhmien yhteydenpidossa, koulujen kerhotoiminnassa ja ystävien yhteydenpidossa. Se ei ole niin sanottu perinteisen sosiaalisen median palvelu, sillä siinä ei ole esim. uutissyötteitä eikä ”tykkäyksien jahtaamista”. (Discord 2021.)

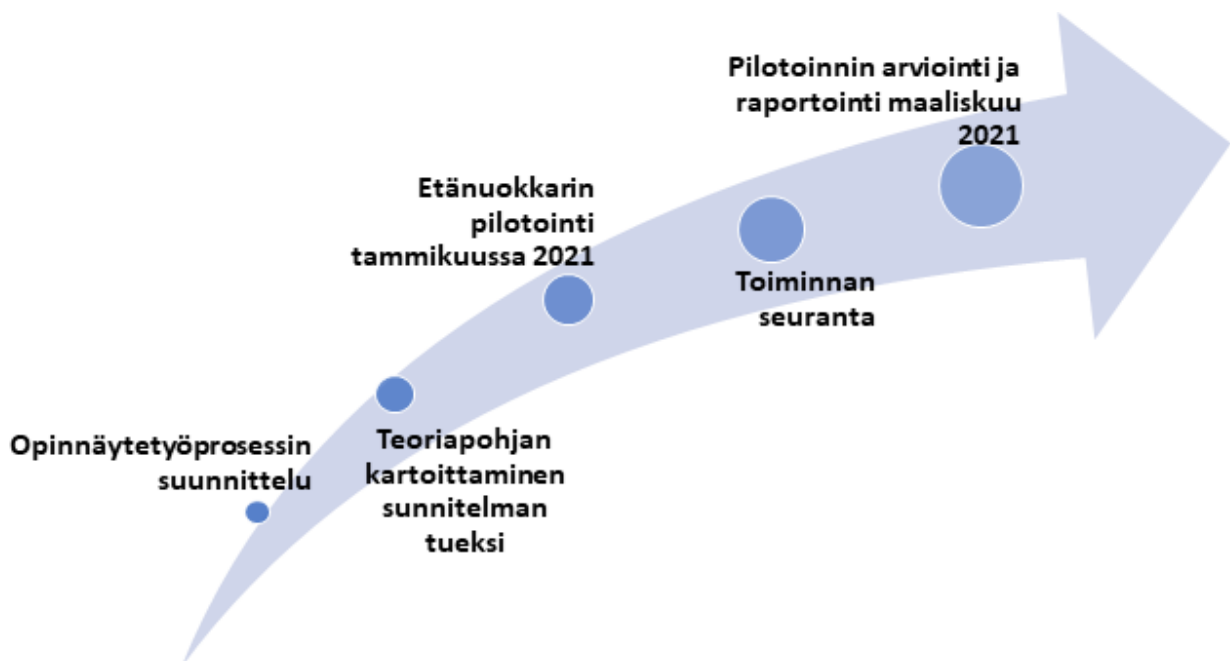
Discord-alustan käytöstä oli jo olemassa olevaa kokemusta työvälineenä nuorisotyössä. Yhdellä opinnäytetyön tekijällä oli myös kokemusta sovelluksen käytöstä, joten sovelluksen valinta etänuokkarin alustaksi oli luontevaa. Suomen Punainen risti käyttää toiminnassaan Discord-sovellusta. Heidän kartoittaman tiedon pohjalta useat nuoret käyttävät Discordia pelatesaan verkossa (Punainen risti 2021), joten tämä oli yksi seikka, joka puolsi Discord-alustan valintaa etänuokkarin toteutukseen. Sovellus oli tuttu nuorille ja ajattelimme tämän madaltavan nuorten kynnystä osallistua etänuokkarille. Haasteena voi kuitenkin olla toimintaan osallistujien heikko sitoutuminen.

3.4 Discordin tietosuojakäytäntö

Discord sovelluksena kerää käyttäjältään tietoja, jotka käyttäjä luovuttaa heille vapaaehtoisesti, esimerkiksi kun rekisteröityy palvelujen käyttäjäksi tai kun rekisteröitynyt käyttäjä käyttää tiettyjä palveluita. Kerättyjä tietoja ovat ilman rajoituksia käyttäjänimi, sähköposti sekä kaikki keskustelutoimintojen kautta lähetetyt viestit, kuvat ja muu sisältö. Palvelu on tarkoitettu kaikille 13 vuotta täyttäneille. Discord pyrkii suojaamaan palveluiden kautta annetut tiedot häviämiseltä, väärinkäytöltä, luvattomalta käytöltä, paljastumiselta, muokkaamiselta ja hävittämiseltä kohtuullisin katsotuin keinoin. Aina tulee muistaa, että mikään internetin kautta tapahtuva tietojen välitys ei voi koskaan olla täysin turvallista ja virheetöntä. (Discord 2021.)

4 ETÄNUOKKARIN PILOTOINTI

Etänuokkarin toimintaperiaatteena oli luoda matalan kynnyksen kohtaamispaikka toisella asteella opiskeleville nuorille, joka perustuisi anonyymiyteen nuoren niin halutessa. Kohderyhmän ikäjakauma on 16-25-vuotta. Tämän vuoksi emme yksilösuojan turvaamiseksi esittele etänuokkarista kuvamateriaalia tai muutakaan, mikä vaarantaisi anonyymiteetin säilymistä. Etänuokkarin toiminta perustuu nuorten oletettuihin kiinnostuksen kohteisiin ja nykynuorille on luontevaa hyödyntää digitalisaatiota. Seuraavana on kuvattu opinnäytetyöprosessin kaavio, josta ilmenee opinnäytetyömme prosessin eri vaiheet suunnittelusta pilotoinnin arviointiin ja kehittämistyön raportointiin.

KUVIO 2. Pilotointiprosessi

4.1 Etänuokkarin taustan esittely

Suunnittelimme koulunuorisotyöntekijän työvälineeksi etänuokkaritoimintamenetelmän, joka toteutetaan Discord-alustan avulla. Etänuokkarin suunnittelu perustui työyhteisöstä tulleeseen tarpeeseen saada nuoret osallistumaan ja kokemaan yhteisöllisyyttä poikkeusoloista huolimatta. Etsiessämme tietoa digitaalisesta nuorisotyöstä tuli vastaamme Discordin hyödyntäminen yhtenä toimintatapana. Yhdellä opinnäytetyön tekijällä oli olemassa olevaa kokemusta Discordin käyttämisestä, mikä puolsi tekemäämme valintaa ja oli tukena varsinaisen palvelimen suunnittelutyössä. Ryhdyimme perustamaan palvelinta haettuun teoriatietoon pohjaten ja ideoimme etänuokkari toimintaa hyödyntäen jo olemassa olevaa tietämystämme nuorten kiinnostuksen kohteista. Opinnäytetyön tekijät olivat perehtyneet Discord-sovelluksen käyttöön, ja hyödynsimme tietojamme etänuokkarin suunnittelussa.

4.2 Suunnitelma etänuokkarin perustamisesta

Pilotoinnin tavoitteena oli laatia työväline toisen asteen oppilaitoksissa työskentelevän koulunuorisotyöntekijän työn tueksi. Lisäksi pilotoinnin tarkoituksena oli, että laatimaamme toimintamenetelmää voidaan hyödyntää yhtenä työmenetelmänä koulunuorisotyössä sekä erityisnuorisotyössä nyt ja tulevaisuudessa. Kohderyhmämme on iältään 15-25-vuotiaita nuoria. Heillä jokaisella on erilainen tausta ja toisilla voi olla elämäntilanteeseen vaikuttavia erilaisia haasteita, joita voivat olla esimerkiksi sosiaalisten tilanteiden ongelmat. Tarkoituksenamme oli saada nuoret kokemaan osallisuuden, vertaistuen ja yhteisöllisyyden tunnetta digitaalisessa ympäristössä ohjatusti. Nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa ja tuoda esille toiveitaan toiminnan sisällöstä. Kyseessä on matalan kynnyksen vapaaehtoinen toiminta nuorille, jonka tarkoituksena on mahdollistaa heille keskusteluyhteys muihin nuoriin sekä ohjaajiin.

Pääsimme pilotoimaan suunnitelmaamme tammikuussa 2021 aloitetulla etänuokkarilla, jossa nuorisotilat tuotiin digitaalisiin ympäristöihin. Etänuokkarin tarkoitus on olla verkkoalustalla toimiva kohtaamispaikka kohderyhmän nuorille ennakkoon sovittuna ajankohtana. Digitaalisessa ympäristössä työskenneltäessä on omat haasteensa, koska eleitä ja ilmeitä ei voi tulkita, saati äänensävyä. Nuorten anonyymit käyttäjänimet tuovat oman piirteensä työskentelyyn - käyttäjänimestä ei välttämättä käy ilmi ikä tai sukupuoli tai se ei kerro muutaakaan, joten ohjaaja saa

käyttäjistä kuvan vain viestien välityksellä. Ohjaajan tulee kunnioittaa nuoren tahtoa anonyymiuteen, mutta osata tarvittaessa myös huomata, milloin nuoren henkilöllisyys olisi hyvä saada tietoon. Näitä tilanteita ovat esimerkiksi rikosepäilyt sekä alaikäisten päihteiden käyttöön liittyvät tilanteet tai jokin muu nuorta uhkaava akuuttitilanne.

4.3 Etänuokkarin perustaminen

Tammikuussa aloittaneen koulunuorisotyöntekijän toimeen sisältyy digitalisaation hyödyntäminen työssä ja erilaisten digitaalisten työmenetelmien kehittäminen työn tueksi. Tammikuun 2021 puolivälissä perustettiin etänuokkaritoiminta Discord-alustalle. Discord-alustalle luotiin palvelin, joka oli suunnattu Raahen toisen asteen oppilaitosten opiskelijoille. Koulunuorisotyöntekijä toimitti kanavalle tarvittavan tunnuskoodin oppilaitosten henkilökuntaan kuuluville koulutusohjaajille sekä kuraattoreille, jotka välittivät koodin saateviestin kera oppilaitosten oppilaille Wilma-sovelluksen kautta (LIITE 1). Instagram-sovelluksessa julkaistiin myös koulunuorisotyöntekijän haastattelu, jossa kerrottiin etänuokkaritoiminnan aloittamisesta. Kaikki kohde-ryhmän oppilaitokset markkinoivat myös omilla Instagram-tileillään etänuokkaria, jotta toiminnan aloittaminen saataisiin tätä kautta mahdollisimman monen oppilaan tietoon.

Koulunuorisotyöntekijän lisäksi erityisnuorisotyöntekijällä on kanavalla ylläpitäjän valtuudet. Kahden ylläpitäjän tarkoitus on varmistaa etänuokkarin jatkuva toiminta myös ohjaajien sairastuessa äkillisesti. Ylläpitäjät toimivat etänuokkarilla ohjaajina. Ohjaajien tehtävänä on valvoa, mitä kanavilla tapahtuu, tarvittaessa puuttua epäasialliseen toimintaan sekä rajata etänuokkarin aukioloaikoja. Etänuokkari on auki ennalta sovittuina aikoina ja paikalla on aina ohjaaja valvomassa toimintaa. Etänuokkarin aukioloajaksi valikoitui tiistai, keskiviikko ja torstai kello 14:00-20:00. Oppilaitosten siirtyessä takaisin lähiopetukseen on etänuokkaria pidetty avoinna tiistaisin ja keskiviikkoisin kello 15:00-20:00 välisenä aikana.

Ensimmäisenä iltana etänuokkarille osallistui seitsemän nuorta. Seuraavalla viikolla osallistujia oli 14. Etänuokkarille luotiin erilaisia teemakanavia aiheittain, joille nuoria ohjattiin keskustelemaan oman mielenkiintonsa mukaan erilaisista aiheista. Ohjaajat ottivat osaa keskusteluun ja ohjasivat keskusteluita alkuun. Jokaista nuorta tervehdittiin yksityisviestillä hänen tullessaan kanavalle. Nuoret pystyivät myös ottamaan yhteyttä ohjaajiin yksityisviesteillä ja keskustelemaan yksityisesti ohjaajien kanssa mieltään askarruttavista asioista. Etänuokkarin ollessa

auki on sen tarkoitus osallistaa nuoria keskustelemaan toisten nuorten kanssa. Tarkoituksena on myös innostaa nuoria suunnittelemaan ja ideoimaan uusia toimintoja sekä tuomaan esille toiveita etänuokkarin tulevasta toiminnasta.

4.4 Etänuokkarin kanavat

Etänuokkarille perustettiin erilaisia kanavia, joilla nuoret saavat keskustella omista kiinnostusten kohteistaan. Erilaisten aiheiden jakaminen teemakanavoille tuo myös etänuokkarille selkeyttä. Erilaisille kanaville keskustelun jakamisena on myös tarkoitus ohjata saman henkisiä nuoria keskustelemaan itselleen tärkeistä aiheista. Kanavia etänuokkarille on perustettu seitsemän eri teemojen mukaan. Ylläpitäjät pystyvät myös tarpeen mukaan muokkaamaan ja luomaan uusia kanavia keskustelulle.

4.4.1 #säännöt

Alustalle luotiin #säännöt-kanava, jossa esitellään ylläpitäjien laatimat säännöt etänuokkarin kanavien käyttäjille. Kanava aukeaa ensimmäisenä käyttäjän saapuessa etänuokkarille. Tälle kanavalle eivät voi kirjoittaa tai kommentoida muut kuin ylläpitäjät. Vaikka toimintaympäristönä olisi digitaalinen alusta, ei tulisi poiketa normaaleista kasvotusten käytävistä hyvistä käytöstavoista. Osallistuttaessa keskustelupalstoille tai lähetettäessä sähköpostia tulee olla kohtelias ja ystävällinen. Maltillisuuden säilyttäminen on tärkeää, sillä kerran Internetiin kirjoitetut asiat saattavat säilyä siellä pysyvästi. Myös Internetissä julkaistut teokset, kuvat ja tekstit ovat tekijänoikeudella suojattuja ja niiden lainaamiseen tarvitaan tekijän lupa. Jokaisen käyttäjän taustat ovat erilaiset, mikä saattaa vaikeuttaa keskustelua, kun tavoissa puhua ja toimia voi olla eroavaisuuksia. Lisäksi kasvoton kanssakäyminen poistaa mahdollisuuden nähdä toisen ilmeitä ja eleitä ja voi pahimmillaan madaltaa Internetissä tapahtuvan kiusaamisen kynnystä (Nuorten elämä 2021).

Jokainen vastaa omista teoistaan – mieti mitä sanot ja teet, TOIMI REHELLISESTI. Mikäli linkität tai jaat tietoa, katso että se on totuudenmukaista. Muistetaan yleinen kohteliaisuus ja toisen kunnioittaminen, ei loukata tai kiusata ketään - jokaisella on oikeus omaan mielipiteeseen, mutta ihmisoikeuksia väheksyvät kom-

mentit ovat ehdottomasti kiellettyjä! Omien yhteystietojen (puhelinnumerot ym.) jakaminen kanavilla ei ole suositeltavaa. Huonosta käytöksestä ja sääntöjen rikkomisesta, ylläpitäjät puuttuvat asiaan.

HOX! Jokainen vastaa laittamistaan kuvista, eikä kenenkään toisen kuvia saa julkaista ilman lupaa/suostumusta! Kanavan ylläpitäjien kommentteja #säännöt-kanavalle. (Raahen toisen asteen etänuokkari 2021).

4.4.2 #yleinen

Kanava on nimensä mukaisesti yleiseen keskusteluun tarkoitettu kanava, jonne jokainen nuori voi kirjoittaa tai laittaa kuvia etänuokkarin ollessa auki. Tämän lisäksi kanava toimii hyvänä apuvälineenä ylläpitäjille ajankohtaisten asioiden tiedottamiseen. Käytettäessä @everyone-mainintaa julkaisun alussa tavoittaa se kaikki etänuokkaria käyttävät nuoret, mikäli he eivät ole hiljentäneet kanavaa. Tämän kaltaisia ilmoituksia voivat olla Raahen Satelliitin ruokajakelun ilmoitukset, erilaiset tulevat tapahtumat sekä muista ajankohtaisista asioista tiedottaminen. Tämä kanava on eniten käytössä oleva ja siellä voi käydä vapaata keskustelua erilaisista mielenkiintoa herättävistä aiheista.

4.4.3 #harrasteet-ja-vapaa-aika

#Harrasteet ja vapaa-aika-kanavan keskustelu on suunnattu erilaisiin vapaa-ajan toimintoihin ja harrasteisiin liittyviin aiheisiin. Nuoret voivat jakaa kanavalle esimerkiksi itse tekemiään piirroksia tai kuvia harrasteistaan. Erityisesti nuorille vapaa-aika on hyvin tärkeä elämän osa-alue. Se on merkityksellinen sosiaalisuuden, harrastamisen ja sosialisoinnin elämänalue. Nuori voi joutua pahimmillaan vapaa-ajallaan yksinäiseksi ja sivulliseksi, mutta toisaalta hyväksi koettu vapaa-aika tarjoaa mahdollisuuksia luoda ystävyssuhteita sekä yhtenäisyyden tunnetta. Tärkeää olisi olla osana paikallisia ryhmiä ja päästä nuorille merkityksellisiin tapahtumapaikkoihin. Näitä tapahtumapaikkoja ovat esimerkiksi julkiset tilat tai organisoidut ympäristöt, niin fyysisesti kuin Internetissä. (Harinen, Honkasalo, Souto & Suurpää 2009, 11.)

4.4.4 #pelaaminen

#Pelaaminen-kanava on tarkoitettu erilaisiin peleihin liittyviin keskusteluihin. Nuoret voivat keskustella kanavalla pelaamistaan peleistä ja jakaa ruutukaappauksia peleistä tälle kanavalle. Näiden lisäksi keskustelua voidaan käydä esimerkiksi tietokoneisiin liittyvistä asioista. Kanavalle voidaan myös jakaa linkkejä eri peleihin ja niihin liittyviin sivustoihin. Pelaaminen saa arjessa monenlaisia merkityksiä riippuen pelaajasta, pelistä ja tilanteesta. Yksilö voi harrastaa intohimoisesti yhtä peliä tai pelata toista kevyenä ajanvietteenä ystävien kanssa. Tänä päivänä nuorten maailmassa pelit ovat yhä suuremmissa roolissa. Samaan tahtiin, kun digitaalisuus on lisääntynyt, on pelaamisesta tullut kiinteämpi osa nuoruutta 2010-luvusta lähtien. Pelaaminen voi olla ajanvietettä, mutta myös tärkeä harrastus, johon suhtaudutaan yhtä vakavasti kuin muihinkin harrastuksiin. (Meriläinen 2021.)

4.4.5 #lemmikit

#Lemmikit-kanavalla nuoret voivat kertoa omista lemmikeistään ja jakaa myös kuvia niistä. Kanavalla nuoret voivat keskustella erilaisista eläimistä ja muista lemmikkieläimiin liittyvistä asioista sekä jakaa toisilleen neuvoja ja vinkkejä aiheeseen liittyen. Eläimen ja ihmisen välisestä vuorovaikutussuhteesta on jonkin verran saatavilla tutkimustietoa. Tutkimuksissa on voitu osoittaa, että lemmikkieläimet vaikuttavat positiivisesti ihmisten hyvinvointiin. Nuoret kokevat lemmikin omistamisen ja hoitamisen lisäävän elämäänsä sisältöä, ja usein lemmikki onkin nuorelle ystävä, tuki ja turva. Tutkimuksissa on myös todettu, että lemmikin omistavalla nuorella on usein parempi itsetunto kuin nuorella, joka ei omista lemmikkiä. Nuoret mieltävät lemmikit uskollisiksi ystäviksi, jotka eivät arvostele tai tuomitse. (Järvenpää & Poropudas 2015, 16.) Lemmikin omistaminen ja hoitaminen kasvattavat lapsen ja nuoren vastuuntuntoa ja edistää itsenäisyyttä (Hautala 2013, 13).

4.4.6 #hyvinvointi-terveys-päihteet-ja-mielenterveys

#Hyvinvointi-terveys-päihteet-ja-mielenterveys-kanavalla pyritään käymään keskustelua kuukausittain vaihtuvien teemojen ympärillä, joita ovat esimerkiksi päihteet, uni ja ruokavalio. Tammi-kuussa kanavalla keskusteluaiheena oli nuorten unihygienia. Nuorten kanssa käydyissä

keskusteluissa painotettiin unirytmää ja sen merkitystä. Helmikuun teemana oli turvallisuus ja sen tunteminen. Maaliskuussa teemana oli liikkuminen ja liikunta. Teemoittain käytävä keskustelu on tärkeä osa nuorten kasvun ja itsenäistymisen tukemista sekä ennaltaehkäisevää päihdetyötä. Nuorisolaki antaa vahvan taustatuen ehkäisevälle päihdetyölle. Tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Laki korostaa ennaltaehkäisevän työn merkitystä ja tarjoaa kasvatuksellisen perustan ehkäisevälle päihdetyölle. Tällä on vahva kasvatuksellinen tavoite. Myös kasvu- ja elinolosuhteet on turvattava ja järjestettävä siten, että kasvaminen toimintakykyiseksi ja itsenäiseksi kansalaiseksi on mahdollista. Nuorisolain piiriin kuuluvat kaikki alle 29-vuotiaat. (Pylkkönen, Viitalainen & Vuohelainen 2009.)

Jotta arki sujuu, tulee jokaisen huolehtia hyvinvoinnistaan ja terveydestään - niiden avulla jaksaa ja voi hyvin. Uni, lepo, ruokailutottumukset, liikkuminen, mieli – kaikki vaikuttaa kaikkeen. Täällä voi myös anonyymina kysyä, keskustella ja inttää päihhteistä - samoin mielenterveyden haasteista poriseminen onnistuu täällä (Raahen toisen asteen etänuokkari 2021).

4.4.7 #musiikki

#Musiikki-kanavalle on tällä hetkellä jaettu muutamia kappaleita ylläpitäjien aloituksen jälkeen. Kanava ei kuitenkaan ole vielä tavoittanut nuoria toivotulla tavalla. Kanavaa voisi tulevaisuudessa hyödyntää musiikkietovisailun alustana, ja tätä kautta lisätä kanavan suosiota nuorten keskuudessa. Erityisesti lapsena musiikki aktivoi aivoja, mutta vaikutus jatkuu koko eliniän. Hyvän olon lisäksi musiikki stimuloi aivoja voimakkaasti. Musiikin soittaminen, kuunteleminen ja laulaminen voivat sekä rentouttaa että lisätä energiaa (Soinila 2018.)

Kaikkea musiikkiin liittyvää - voit jakaa vaikka päivän biisisi, linkata uutisia tai mikäli harrastat musiikkiin liittyvää voit kertoa siitä! (Raahen toisen asteen etänuokkari 2021).

4.5 Pilotin arviointi

Pyysimme kirjallista palautetta opinnäytetyömme toiminnallisesta tuotoksesta työelämän yhteistyökumppanilta sekä suullista palautetta etänuokkarille osallistuneilta nuorilta. Saatu palaute oli positiivista ja sen lisäksi saimme myös ideoita toiminnan kehittämiseen tulevaisuudessa.

4.5.1 Työelämän yhteistyökumppanin palaute pilotoinnista

Yhteistyö Raahen Satelliitin kanssa on ollut tiivistä koko opinnäytetyöprosessin ajan. Raahen Satelliitin nuorisotyöntekijöiden ammattitaitoa ja osaamista nuorisotyöhön on hyödynnetty pilotoinnissa. Olemme pyytäneet suullista palautetta sekä kehittämisideoita koko opinnäytetyöprosessin ajan ja kehittäneet suunnitelmaa sekä pilotointia saamamme palautteen perusteella. Pyysimme Raahen Satelliitista kirjallista palautetta lopullisen opinnäytetyömme tuotoksesta. Raahen Satelliitin erityisnuorisotyöntekijä Laura Manninen toimii toisena etänuokkarin ylläpitäjänä ja arvioi opinnäytetyötilauksena tuottamaamme etänuokkarin toimintaa seuraavasti:

Huomioitavaa toisen asteen etänuokkari-toiminnassa on se, että toiminnan alusta asti on myös systemaattisesti kohdattu nuoria yksilöinä, eli ylläpitäjä on lähestynyt heitä yksityisviestien kautta. Tämä on antanut anonyymeille nimimerkeille kasvot ja mahdollistanut nuorille aikuisen, joka on helposti lähestyttävissä. Digitaaliselle nuorisotyölle on paikkansa tulevaisuuden nuorisotyön kentällä. Kuitenkin aina tulee pitää mielessä se, että digipalvelut eivät mielestäni voi ikinä korvata nuorisotyön pohjimmaista lähtökohtaa, eli aitoa kohtaamista. (Manninen 2021.)

Työelämäohjaaja Katja Mathlin Raahen Satelliitilta arvioi etänuokkaria seuraavasti:

Etänä nuoret tuovat yksilöllisyyttään esille mm. taiteen muodossa jakamalla omia teoksiaan. Tarve etänuokkari-toiminnalle tulee esille erityisesti koulujen ollessa etäopetuksessa. Muualta toisen asteen oppilaitoksiin opiskelemaan tulleet nuoret ovat löytäneet etänuokkari-toiminnan omaksi kanavakseen. Tämä voi helpottaa tutustumista toisiin nuoriin, sekä hakeutumista myös liveinä tapahtuviin nuorisotyön toimintoihin, mitä Raahessa on tarjolla.

Etänuokkarin ajat voisi pitää joustavina eli etäkouluaikoina useampana päivänä ja lähiopetuksena tai kesäaikaan harvemmin. Aika siis tarpeen mukaan esim. 1-3

kertaa viikossa. Toiminnan voisi ottaa pysyväksi osaksi Satelliitin ja erityisnuorisotyön palvelutarjontaa. Etänuokkarilla tavoitaisi mahdollisesti ja helposti yksinäiset, sekä paljon koneella olevat nuoret osaksi nuorisotyötä.

Etänuokkari mahdollistaa myös ohjauksellisuuden ja keskustelun syvällisemmin ja ohjauksellisemmin. Etänuokkari voisi toteuttaa myös erityisesti siihen toimintaan laadittua toimintasuunnitelmaa. Toimintasuunnitelmassa voisi näkyä päivittäin toteutettava toiminta esim. Kuvien jakaminen, ruokajaon mainostaminen, kilpailut, kuukausittain toteutettava toiminta esim. Kesätyöt, yhteishaku ja vuosittain toteutettava toiminta esim. Ryhmätoiminta verkossa; jännittäjäryhmä, hevvari-ryhmä. (Mathlin 2021.)

Etänuokkarin toimintaa on arvioitu siihen kehitetyn mittarin avulla (KUVA 1). Toiminnan arviointiin käytettävä mittari on etänuokkaria ylläpitävien koulunuorisotyöntekijän sekä erityisnuorisotyöntekijän kehittäminen. Mittarin tarkoitus on pystyä hahmottamaan kohtaamisten sisältöä ja laadukkuutta, mikä helpottaa työn konkreettista raportointia sekä selkeyttää asiakkuusmääritelmiä. Tätä mittaria pystytään myös hyödyntämään Raahen Satelliitin kaikissa toiminnoissa ja mittarin käyttö on saanut suotuisan vastaanoton. Tämän mittarin avulla voidaan arvioida etänuokkarille osallistuneen 6-14 nuorta, joista kymmenen on ollut koulunuorisotyöntekijän asiakkaana. Koulunuorisotyöntekijä on tarjonnut näille kymmenelle nuorelle yksilöohjausta joko yksityisviestein tai kasvokkain. Asiakkuudet ovat olleet lyhytkestoisia, mutta työn merkityksellisyyden kannalta voidaan arvioida etänuokkarin vastanneen tiettyjen nuorten tarpeisiin. Helmikuussa ja maaliskuussa etänuokkarille osallistui lisää uusia nuoria, mistä voimme päätellä tällaiselle palvelulle olleen tarvetta. Seuraavana kuvattu koulunuorisotyön ja erityisnuorisotyön asiakkuusmittari, jota käytettiin etänuokkarin arvioinnissa.

	KOULUNUORISOTYÖN JA ERITYISNUORISOTYÖN ASIAKKUUSMITTARI	
KONTAKTIT	NUORIA IHMISIÄ, JOITA OLET NÄHNYT, MUTTA ET OLE KUNNOLLA JUTUTTANUT	ESIM. KOULUN KÄYTÄVILLÄ TAVATUT NUORET, KAUPUNGILLA TAI JONKIN HARRASTETOIMINNAN YHTEYDESSÄ OHIMENNEN JUTUTETUT
TILANUORET	HYÖDYNTÄVÄT OLEMASSA OLEVIA TILOJA JA PALVELUITA VAPAAEHTOISESTI	ESIM. NUORISOTILOILLA KÄYVÄT, KUTEN MYÖS ETÄNUOKKARILLE OSALLISTUVAT (DIGITALISAATIO)
ASIAKKUUDET	OHJAUKSELLISIA, TAVOITTEELLISIA, KASVATUKSELLISIA TAPAAMISIA	ESIM. YKSILÖ- JA PIENRYHMÄTOIMINTA ERITYIS- JA KOULUNUORISOTYÖSSÄ, ETSIVIEN ASIAKKAAT, TYÖPAJATOIMINTAAN, KUNTOUTTAVAAN TYÖTOIMINTAAN JA STARTTIRYHMÄÄN OSALLISTUVAT

KUVA 1. Koulunuorisotyön ja erityisnuorisotyön asiakkuusmittari

4.5.2 Nuorten esille tuomia kokemuksia etänuokkarista

Nuoret ovat saaneet vapaasti antaa palautetta etänuokkarin toiminnasta ja esittää toiveita etänuokkarin sisältöön liittyen joko Discord-alustalla tai yksityisviestein suoraan ohjaajalle. Alla muutamia nuorten antamia kommentteja etänuokkarin toiminnasta:

Tämä on ollut kiva casuaalinen paikka, jossa saa jutella ja näkee vaikka toisten tekemiä kuvia.

Kiva kun on joku aikuinen, jonka puoleen vapaa-ajalla voi tarvittaessa kääntyä, koska olen muualta muuttanut.

Nuorilta saadun palautteen perusteella on voitu suunnitella toimintaa keväälle ja kesälle huomioon ottaen sen hetkinen vallitseva tilanne sekä rajoitukset. Lisäksi nuorten kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta on saatu rehellisiä tuntemuksia vallitsevasta poikkeustilanteesta, etäopetuksen kokemisesta ja muista nuorten elämään vaikuttavista asioista. Osa nuorista pitää satunnaisesti yhteyttä ohjaajaan Discord-alustan kautta, myös etänuokkarin ulkopuolisena aikana. Nuorten yhteydenottojen aiheena on ollut yleensä käytännön asioihin liittyviä kysymyksiä tai kuulumisten vaihtamista ohjaajan kanssa.

4.5.3 Oma arviointi etänuokkarin perustamisesta

Mielestämme etänuokkarin perustaminen Discord-alustalle ja sen käyttäminen oli vaivatonta. Discord-alusta toimi mielestämme hyvin etänuokkarin kaltaisen toiminnan mahdollistajana. Tarkoituksenamme oli perustaa matalan kynnyksen digitaalinen kohtaamis alusta nuorille. Alkuun emme asettaneet isoja tavoitteita osallistujamäärien suhteen. Maaliskuun loppuun mennessä etänuokkarilla oli ollut 17 nuorta, joista aktiivisia etänuokkarilla toimijoita oli ollut 5-6 nuorta. Huomasimme, että toisen asteen oppilaitosten ollessa etäopetuksessa oli etänuokkaritoiminnalle enemmän tarvetta, kuin silloin kuin lähiopetusta järjestettiin. Mielestämme etänuokkaria pystyttäisiin hyödyntämään etäopetuksessa pitämällä toimintaa auki koulupäivien aikana. Tällä tavoin voitaisiin tukea nuoria arjen rytmittämisessä. Etänuokkarin kautta koulu- nuorisotyöntekijällä olisi myös mahdollisuus kohdata nuoria myös koulupäivien aikana.

Toisen asteen oppilaitosten ollessa lähiopetuksessa rajattiin etänuokkarin aukioloaikaa tiistaihin ja keskiviikkoon. Kevään edetessä havaitsimme vuodenajan vaikutuksen nuoriin: talvella he olivat enemmän tietokoneen äärellä, mutta kevään tullessa he viihtyivät enemmän muualla kuin tietokoneelta. Johtopäätös tästä on, että etänuokkaria pidettäisiin keväällä, kesällä sekä alkusyksystä auki vain kerran viikossa. Kerran viikossa pidettävä etänuokkari mahdollistaa toimintaan osallistumisen myös kauempana asuville nuorille. Raahen Satelliitin asiakkaat ovat pääsääntöisesti samaa ikäluokkaa kuin etänuokkarille osallistuvat nuoret. Suunnitteilla on nyt laajentaa toisen asteen etänuokkaria koko Raahen Satelliitin asiakkaita palvelevaksi toiminnaksi. Toiminnan laajentaminen palvelisi asiakkaiden tiedottamista palveluista ja tulevista tapahtumista sekä antaisi mahdollisuudet laajemmalle toiminnan ja tapahtumien kehittämiseksi.

Saimme hyvän vastaanoton etänuokkaritoiminnan pilotoinnille Raahen toisen asteen oppilaitoksista sekä kohderyhmän nuorilta. Yhteistyö Raahen Satelliitin kanssa toimi vaivattomasti, koska yksi opinnäytetyöntekijöistä työskentelee organisaatiossa koulunuorisotyöntekijänä. Pilotoinnin suunnittelemisen toteutimme yhdessä ja käytännön toteutus tapahtui yhteistyössä koulunuorisotyöntekijän kanssa. Koululta ja nuorilta saatu suullinen palaute etänuokkarista oli positiivista, rakentavaa ja toiminnan kehittämistä tukevaa. Mielestämme etänuokkari toiminnan pilotointi oli tärkeää, etenkin tällaisena aikana, kun nuorille kohdennettuja toimintoja oli rajoitettu Covid-19-pandemian takia. Osa nuorista on kärsinyt rajoituksista, koska sosiaaliset kontaktit ovat vähentyneet ja nuorille tärkeää osallisuutta on rajoitettu sulkemalla kouluja, nuorisotiloja sekä harrastustoimintoja. Etänuokkari toiminta tuo nuorille mahdollisuuden osallistua ja olla osana yhteisöä rajoitteista huolimatta. Etänuokkarilla voi keskustella myös muiden nuorten kanssa. Jouni Välijärven (2019, 103) toimittamassa valtioneuvoksen julkaisussa nostetaan esille, että erityistä huolta tulisi kantaa syrjäseudun lapsista, joilta perheen tuki puuttuu joko taloudellisista, sosiaalisista tai muista syistä. Etänuokkaritoiminta mahdollistaa myös kauempana asuvien nuorten osallistumisen toimintaan.

Pilotoinnin aikana havaitsimme seuraavia kehittämiskohteita etänuokkaria varten: koulujen ollessa etäopetuksessa nuoret osallistuivat etänuokkarille aktiivisemmin kuin koulujen ollessa lähiopetuksessa. Pohdimme etänuokkarin mahdollisuutta olla auki etäopetuksessa koulupäivän aikana, jolloin koulunuorisotyöntekijä voisi osallistua nuorten koulupäiviin etäopetuksen aikana. Etänuokkarille voisi kehittää myös toiminnallisempaa ohjelmaa, kuten erilaisia kuukausittain järjestettäviä teemailtoja, jotka sisältäisivät roolipelien pelaamista etänä tai tietovisailua. Kohderyhmän laajentaminen mahdollistaisi myös Raahen Satelliitin toiminnassa mukana oleville nuorille vapaa-ajan toimintaa. Suunnitteluvaiheessa rajasimme etänuokkarin kohderyhmän niiden toisen asteen oppilaitosten opiskelijoihin, joissa koulunuorisotyöntekijä työskentelee. Ennen pilotoinnin aloittamista koulunuorisotyöntekijä perusti suunnittelemaamme etänuokkarin Discord-alustalle, johon luotiin etukäteen ideoimamme kanavat. Oppilaitoksia tiedotettiin etänuokkaritoiminnasta Wilma-sovelluksen ja Instagramin välityksellä oppilaitoksiin. Wilma-sovellus on oppilashallintojärjestelmä, jota Raahen toisen asteen oppilaitokset hyödyntävät päivittäin. Wilman välityksellä voidaan tavoittaa nopeasti ja kattavasti suuri joukko opiskelijoita. Instagram-sovelluksessa koulunuorisotyöntekijä esitteli etänuokkaritoimintaa tilapäiviyksissään ja toi esille toimintaa haastattelussa, joka videoitiin. Koulunuorisotyöntekijän haastattelu julkaistiin Raahen nuorisotoimen Instagram-tilillä.

5 OPINNÄYTETYÖN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Luotettavuuden arvioinnissa voidaan arvioida kehittämistyön seurauksena syntyviä muutoksia. Näitä muutoksia ovat arvioimassa kaikki kehittämishankkeessa mukana olevat ja arviointi kohdistuu ajankäyttöön, tavoitteisiin, sekä menetelmien soveltavuuteen asetettujen tavoitteiden kannalta katsottuna (Hyväri & Vuokila-Oikkonen 2016). Opinnäytetyömme luotettavuutta lisää se, että tekijöitä oli kolme, jolloin työssämme tehdyt havainnot eivät ole vain yhden henkilön näkemyksiä tai havaintoja. Tiivis yhteistyö työelämän yhteistyökumppanimme kanssa toi työelämälähtöistä näkemystä työhömmä, jolloin se palvelee kehitystyötä laadukkaasti. Luotettavuutta voimme arvioida myös kehitystyömme ansiosta aikaansaadulla muutoksella. Etänuokkari on uusi työväline, joka jää käyttöön koulunuorisotyöntekijällä ja sitä tullaan kehittämään pilotoinnin aikana saatujen tulosten sekä havaintojen perusteella.

Aloittaessamme opinnäytetyömme tekemistä selvitimme esteellisyytemme, olimme yhteydessä ohjaavaan opettajaan ja työelämän yhteistyökumppaniimme. Anoimme tutkimusluvan, jonka ohjaava opettajamme hyväksyi. Pyrimme hyödyntämään opinnäytetyössämme mahdollisimman tuoreita ja relevantteja lähteitä, ja noudatimme hyvän tieteellisen käytännön keskeisiä lähtökohtia, joita ovat rehellisyys, huolellisuus ja tarkkaavaisuus (Vilkkä 2021). Olemme viitanneet opinnäytetyössämme asianmukaisesti muiden tutkijoiden tekemään tutkimustyöhön, emmekä ole plagioineet toisten tuottamaa tekstiä.

Opinnäytetyöhön emme keränneet henkilötietoja etänuokkariin osallistuvista nuorista, vaan nuoret saivat toimia anonyymisti etänuokkarin palvelimella. Opinnäytetyön loppuseminaarissa emme tuoneet esille video- tai kuvamateriaalia etänuokkarista, koska alaikäisen nuoren vanhemmalta tähän olisi pitänyt olla kirjallinen suostumus. Kyseessä on nuorille vapaaehtoinen vapaa-ajan toimintamuoto, joka on tarkoitettu matalan kynnyksen palveluksi, jossa kunnioitamme nuoren halua anonyymiuteen. Emme myöskään hyödynnä tai jaa opinnäytetyössämme nuorten palvelimelle lisäämiä kuvia lemmikeistä, harrasteista tai taiteellisista tuotoksista. Etänuokkarilla tulee huomioida kohderyhmän ikä ja kehitystaso, joiden mukaan ohjaajan tulee toimia. Ohjaajan tulee myös herkästi puuttua asiattomaan käytökseen ja tätä varten palvelimelle on laadittu säännöt, joihin etänuokkarille osallistuvat sitoutuvat.

6 POHDINTA

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli kehittää Raahen toisen asteen koulunuorisotyöntekijälle työskentelyn tueksi digitaalinen työväline, jota voitaisiin hyödyntää mahdollisesti myös muussa Raahen Satelliitin erityisnuorisotyön toiminnassa. Tavoitteena oli myös, että etänuokkaritoiminta jäisi pysyväksi työvälineeksi ja sitä pystyisi hyödyntämään myös tulevaisuudessa osana erityisnuorisotyötä. Alkuperäinen opinnäytetyömme aihe oli tehdä toimintasuunnitelma työelämänyhteistyötahollemme digitaaliohjauksesta, jos kevään 2020 tilanne uusiutuisi. Joulukuussa 2020 alkaneiden rajoitusten myötä ja uuden työmuodon alkaessa rajasimme aiheemme etänuokkarin suunnitteluun, perustamiseen ja pilotointiin.

Sosiaalialalla on hyödynnetty digitalisaatiota laajasti jo ennen vuosi sitten koronaviruksen vuoksi alkaneita poikkeusolosuhteita. Kuluneen vuoden aikana on otettu iso digiloikka monissa sosiaalialan palveluissa. Digitalisaation hyödyntäminen osana sosiaalialan työtä tulee näkemysmme mukaan lisääntymään entistä enemmän: sen avulla säästetään aikaa ja rahaa, eikä työskentely ole paikkaan sidonnaista. Hyödynsimme itse digitalisaatiota opinnäytetyöprosessissamme. Perustimme vuosi sitten WhatsApp-ryhmän, jonne aloimme keräämään ideoita ja aineistoa opinnäytetyötämme varten. Varsinaisen työskentelyvaiheen alkaessa sovimme tapaamisia Teams-sovelluksen välityksellä 1-2 kertaa viikossa, joiden aikana kävimme yhdessä läpi opinnäytetyöprosessin etenemistä vaiheittain.

Hyödynsimme Teams-sovellusta myös etänuokkarin suunnittelussa Discord-alustalle. Tämä oli helppoa tehdä jaetun näytön kautta. Digitalisaatiota hyödyntäen pystyimme yhdessä suunnittelemaan sekä toteuttamaan etänuokkarin pilotoinnin vaiheittain. Meidän etunamme oli myös, että yhdellä opinnäytetyön tekijöistä oli jo aiempaa kokemusta ja tietoa Discord-alustan käytöstä, jota pystyimme hyödyntämään osana työn tekemistä sekä pilotointia. Tämän kokemuksen pohjalta tiesimme, että moni nuori käyttää paljon Discord-alustaa, eli usealla toisen asteen opiskelijalla on jo tämä sovellus valmiina käytössään. Suunnitellessamme etänuokkarin teemakanavia hyödynsimme tietämystämme erilaisista nuorten kiinnostuksenkohteista, ja tämä perustui kokemuspohjaiseen tietoomme. Kahdella opinnäytetyön tekijällä on kohderyhmän ikäisiä lapsia, joten myös tätä kautta nuorten mielenkiinnonkohteet olivat tuttuja. Tämän lisäksi perehdyimme internetistä löytyviin nuorisotyöhön liittyviin sivustoihin, joiden kautta saimme myös näkemystä työhömmme.

Koulunuorisotyöntekijä on alueellisissa verkostopalavereissa tuonut esille Raahen Satelliitin etänuokkaritoimintaa. Verkostopalavereissa idea on otettu vastaan mielenkiinnolla ja muun muassa Oulussa toisen asteen koulunuorisotyöntekijä aikoi kehittää omaa etänuokkaritoimintaansa. Raahen koulunuorisotyöntekijä on tehnyt yhteistyötä myös Opinkirjon kanssa Kasku-mallista, jota voitaisiin hyödyntää etänuokkarilla. Kehittämiskeskus Opinkirjo on lapsi- ja nuorisotyön palvelujärjestö, jonka perustehtävä on tukea kouluja (Kehittämiskeskus Opinkirjo 2021). Kasku-malli on kouluihin kehitetty kasvatuskumppanuusmalli, jossa työparina ovat opettaja ja ohjaaja. Tarkoituksena on luoda keskusteleva ilmapiiri ja parantaa luokkahenkeä (Kehittämiskeskus Opinkirjo 2021). Tämän lisäksi olemme pohtineet Raahen Satelliitin kanssa lisävariaatiota etänuokkaritoiminnalle, jonka tarkoituksena olisi tarjota tukea nuorille myös heidän vapaa-aikanaan. Raahen Satelliitin asiakkaat ovat saman ikäisiä kuin etänuokkarilla olevat nuoret.

Yhtenä haasteena opinnäytetyön tekemisessä nousi esille tuoreen sekä relevantin lähdetiedon saatavuuden. Etsimme tietoa vastaavanlaisista opinnäytetöistä Theseuksesta ja löysimme hyvin vähän tietoa digitaalisesta nuorisotyöstä tehdyistä opinnäytetöistä. Emme myöskään löytäneet ainuttakaan etänuokkaria vastaavia opinnäytetyötä, joten ajattelemme että tämä tukee työmme innovatiivisuutta. Opinnäytetyömme aihe oli ajankohtainen vallitsevan globaalin tilanteen vuoksi. Tuoretta tutkimustietoutta tästä ajankohdasta ei myöskään ollut vielä juurikaan saatavilla.

Työnjako ryhmässämme toteutui vaivattomasti, sillä jokainen oli sitoutunut tekemään työtä ja hankkimaan aiheeseen liittyvää teoriatietoa sekä tuomaan omia ajatuksiaan esille opinnäytetyöhön liittyen. Opinnäytetyöprosessi ja etänuokkarin pilotointi toi meille ammatillista varmuutta digitalisaation hyödyntämisestä sosiaalialalla. Opimme hyödyntämään yhtä maailmanlaajuisesti tunnettua alustaa, jota voisi hyödyntää monella eri sosiaalialan työkentällä. Discord mahdollistaa myös ääni- ja videopuhelut, eli se ei ole pelkästään viestein toimiva alusta. Se on helppo asentaa esimerkiksi puhelimeen ja se on ilmainen. Alusta soveltuu niin yksilöohjaukseen kuin ryhmäohjaukseen.

Discord tarjoaa tarvittaessa anonymiteetin, mutta henkilön niin halutessa hän voi esiintyä myös omalla nimellään. Anonyymiuudella on myös näkemyksemme mukaan varjopuoli, koska se mahdollistaa väärinkäytöksiä ja voi hankaloittaa ammattilaisen reagointia. Ohjaajan voi olla haastavaa tunnistaa ohjattavan oikea ikä ja henkilöllisyys. Ohjaustilanteessa voi joskus nousta

esille tarve varmistaa asiakkaan henkilöllisyys, esimerkiksi akuuteissa kriisitilanteissa. Hypoteesi-tilanne voisi olla, että etänuokkarilla joku nuori toisi esille esimerkiksi päihteiden käytön. Mikäli nuori on alaikäinen, on ohjaajalla velvollisuus ilmoittaa nuoresta lastensuojeluviranomaiselle ja ottaa yhteyttä myös nuoren huoltajiin. Ohjaajan on osattava reagoida erilaisiin tilanteisiin, havaita mahdollisia epäkohtia ja puuttua niihin tarvittaessa oikealla tavalla.

Digiohjauksesta saimme hyviä kokemuksia ja opimme, mitä digiohjauksen suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee ottaa huomioon. Digiohjauksessa on tärkeää, että ohjattava kokee tullessa kohdatuksi. Ohjaajan on hyvä laittaa itsestään profiilikuva, joka tuo ohjaajaa lähemmäksi ohjattavaa. Lisäksi erilaisten emojiien käyttö on hyvä hallita, sillä jokainen tulkitsee niitä omalla tavallaan ja niiden käyttäminen voi aiheuttaa jopa väärinkäsityksiä. Ohjaajan tulee myös muistaa antaa aikaa vastauksille. Täsmäntävien kysymysten tekeminen tarvittaessa voi auttaa keskustelun etenemistä. Digiohjausta toteuttavan täytyy varata ohjauksen toteuttamiseen sama aika kuin kasvotusten tapahtuvaan, eli digiohjausta ei voi toteuttaa muun työn ohessa, vaan siihen on varattava riittävästi aikaa.

Prosessi tuki osaltaan myös ammatillista kasvuamme – miten voimme erilaisissa tilanteissa tukea yksilöitä hyödyntäen erilaisia digitaalisia ohjausmenetelmiä ja toimintatapoja. Opimme, kuinka pystymme toimimaan muuttuvissa tilanteissa ja näkemään mahdollisia kehityskohteita työskentelyyn liittyvissä toimintatavoissamme. Halusimme luoda matalan kynnyksen palveluja tietyille kohderyhmälle. Tämä antoi meille näkemystä ja varmuutta siitä, kuinka matalan kynnyksen palveluiden luominen on mahdollista sosiaalialan eri työkentillä. Koemme saaneemme tästä opinnäytetyöprosessista tukea ammatilliselle kasvullemme. Prosessi antoi meille näkemystä hyödyntää olemassa olevia sovelluksia digitaalisessa ohjauksessa ja pysyimme pohtimaan työmme tuotosta eettisesti. Saamamme palaute tuki työmme innovatiivisuutta ja koimme saaneemme tukea ammatillisessa kasvussa ja kehityksessä.

Sosiaalialalla on paljon erilaisia toimivia ja hyviä käytänteitä, mutta opinnäytetyötä tehdessämme saimme varmuutta myös olemassa olevien digitalisaatiota hyödyntävien työmuotojen ja -tapojen kehittämiseen. Digitaalinen työskentelymuoto voi olla osalle sosiaalialan asiakkaista palvelevampaa kuin kasvotusten käytävä kanssakäyminen. Havaitsimme että palveluiden saatavuudella ja välimatkoilla on eroja, joka tukee näkemystämme siitä, että tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus voi vaarantua tietyillä alueilla, mutta digitalisaation myötä on toisaalta mahdollista saavuttaa myös syrjäseuduilla asuvat ohjattavat.

Erilaisia digitaalisia ohjausmuotoja hyödyntäen voidaan edistää yksilön kokemaa yhdenvertaisuutta ja osallisuutta. Ohjaajalla on merkittävä rooli ohjattavan motivoinnissa ja toimintaan osallistamisessa. Digitaalisia palveluita tulee markkinoida eri tavoin ja niistä tiedottaminen tulee kohdentaa oikea aikaisesti tavoitellulle kohderyhmälle. Digitaalisten palveluiden tarjonnassa kannattaa hyödyntää myös mahdollisten yhteistyökumppanien tarjoamia kanavia. Näitä voivat olla sosiaalinen media, mainoslehtiset tai ilmoitustauluille laitettavat tiedotteet.

Onnistuimme mielestämme opinnäytetyöprosessissa suunnitellusti ja osasimme hyödyntää jokaisen ryhmässä olevan opinnäytetyöntekijän henkilökohtaisia vahvuuksia tuotosta tehdessämme. Opinnäytetyön prosessin edetessä seurasimme aktiivisesti vallitsevan pandemiatilanteen aiheuttamia muutoksia, jotka koskivat myös osaltaan kohderyhmämme nuoria ja vaikuttivat heidän arkeensa. Tämä vaikutti myös opinnäytetyöprosessin toteutukseen ja suunnitteluun. Koemme päässeemme asettamiimme tavoitteisiin ja toivomme, että työelämänyhteistyökumppanimme hyödyntäisi etänuokkaria tulevaisuuden toiminnassaan. Lisäksi toivomme tämän opinnäytetyön olevan käytännönläheinen ja kuvaava raportointi etänuokkaritoiminnasta kiinnostuneille sosiaalialan ammattilaisille.

LÄHTEET

Dannbom, M. & Heikkilä, K. 2019. *Kelan järjestämässä etäkuntoutuksessa käytettävä teknologia*. Kansaneläkelaitos. Sanoste Oy. Saatavissa: <https://www.kela.fi/documents/10180/26692727/Eta%CC%88kuntoutuksessa+ka%CC%88ytetta%CC%88va%CC%88+teknologia.pdf/ed88ca20-d95b-4b05-b88b-104653882612>. Viitattu 1.4.2021.

Diak. 2021. Sosionomin kompetenssit. Saatavissa: <https://www.diak.fi/opiskelu/opiskelijanpolku/opintojen-suorittaminen/arviointi/osaamisvaatimukset-sosionomi/#3c7d8d41>. Viitattu 29.4.2021.

Discord. 2021. Saatavissa: <https://discord.com/>. Viitattu 18.3.2021.

Duodecim Terveyskirjasto. *Uusi koronavirus (Covid-19)*. 2021. Saatavissa: <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01257>. Viitattu 18.3.2021.

Eduskunnan internetsivut. 2021. *Valmiuslain käyttöönottoaminen korona-aikana*. Saatavissa: https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/LATI/Sivut/valmiuslain-kaytoonottaminen-koronavirustilanteessa.aspx. Viitattu 18.3.2021.

Forsman, S. ja Metteri, A. 2008. *Vertaistukea verkkofoorumilta*. Teoksessa: Heikkonen, H., Meltti, T. ja Mäkitalo, S. (toim.) *Verkkokonsultointi sosiaalialalla*. Raportti 8/2008. Helsinki: Stakes. 18-24.

Harinen, P., Honkasalo V., Soutu, A-M., & Suurpää, L. (toim.) 2009. *Ovet auki! Monikulttuuriset nuoret, vapaa-aika ja kansalaistoimintaan osallistuminen*. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura julkaisuja 91.

Hautala, M. 2013. *Lemmikkieläimet lapsen kehityksen tukena*. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/62872/Hautala_Minna.pdf. Viitattu 4.4.2021.

Hyväri, S. & Vuokila-Oikkonen, P. 2016, päivitys 2020. *Tutkimus- ja kehittämistyön luotettavuus*. Saatavissa: <https://libguides.diak.fi/c.php?g=670543&p=4760642>. Viitattu 13.4.2021.

Immonen H-R & Kuhanen V. Jyväskylän ammattikorkeakoulun internetsivut. *Verkko-ohjausosaaminen*. Saatavissa: <https://oppimateriaalit.jamk.fi/opetutor/verkko-ohjausosaaminen/>. Viitattu 16.3.2021.

Järvenpää, S. & Poropudas, T. 2015. *Eläinten vaikutus nuorten psyykkiseen hyvinvointiin lastensuojeluyksikkö Villanutussa*. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/99442/Jarvenpaa_Poropudas.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu 1.4.2021.

Kalliomaa, J. & Ahonen-Walker, M. 2019. *Kunnallinen nuorisotyö Suomessa 2019*. Suomen Kuntaliitto. Helsinki 2019. Saatavissa: <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2019/2022-kunnallinen-nuorisotyö-suomessa-2019>. Viitattu 18.3.2021.

Kauppinen, E., Kiillakoski, T. & Lahtinen, J. 2020. *Nuorisotyötä koronan aikaan*. Saatavissa: <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/nakokulma67>. Viitattu 16.3.2021.

Kehittämiskeskus Opinkirjo. 2021. *Opinkirjo*. Saatavissa: <https://opinkirjo.fi/opinkirjo/>. Viitattu: 13.4.2021

Kehittämiskeskus Opinkirjo. 2021. *Kasku – kasvatuskumppanuus koulussa*. Saatavissa: <https://opinkirjo.fi/kasku-kasvatuskumppanuus-koulussa/>. Viitattu 13.4.2021.

Kiillakoski, T., Laine, S. & Pulkkinen, E. 2015. *Eurooppalainen nuorisopolitiikka eilen ja tänään: Howard Williamsonin haastattelu*. Nuorisotutkimus 33(1).

Koli, H. 2008. *Verkko-ohjauksen käsikirja*. Helsinki: Finn Lectura.

Kunnallisen nuorisotyön osaamiskeskus. 2020. *Dokumentointi*. Saatavissa: <https://www.nuorisokanuuna.fi/fi/dokumentointi>. Viitattu 18.3.2021.

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä, 14.6.2002/504. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020504>. Viitattu 1.4.2021.

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista. 22.9.2002/812. Saatavissa: <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2000/20000812>. Viitattu 1.4.2021.

Lauha, H. 2019. *Miksi tarvitsemme digitaalista nuorisotyötä? Teoksessa Lauha, H., Nölvak, K. (toim.) Digitalisaatio ja nuorisotyö*. Saatavissa: <https://www.verke.org/uploads/2021/01/37b0da65-digitalisaatio-ja-nuorisotyö-verke.pdf>. Viitattu 31.3.2021.

Lauha, H. & Tuominen, S. (toim.). 2016. *Kohti digitaalista nuorisotyötä*. <https://www.verke.org/wp-content/uploads/2016/10/Kohti-digitaalista-nuorisotyöta-1.pdf>. Viitattu 16.3.2021.

Lauha, H. 2019. *Miksi tarvitsemme digitaalista nuorisotyötä? Teoksessa Digitalisaatio ja nuorisotyö Lauha, H. & Nölvak, K. (Toim.)* Saatavissa: <https://www.verke.org/uploads/2021/01/37b0da65-digitalisaatio-ja-nuorisotyö-verke.pdf>. Viitattu 31.3.2021.

Manninen, L. 2021. Kirjallinen palaute Raahen Satelliitin erityisnuorisotyöntekijältä.

Mathlin, K. 2021. Kirjallinen palaute. Raahen Satelliitin työvalmentajalta.

Matikainen, J. 2002. *Vuorovaikutus verkossa*. Verkkopohjaiset oppimisympäristöt vuorovaikutuksen näyttämönä. Helsinki: Palmenia-kustannus.

Meriläinen M., 2021. *Digitaalinen pelaaminen*. Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/tieto-lapsiperheen-elamasta/lapset-ja-media/digitaalinen-pelaaminen/>. Viitattu 31.3.2021.

Nuorisolaki. 21.12.2016/1285. Saatavissa: <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>. Viitattu 28.2.2021.

Nuorteneämä. Tieto- ja neuvontapalvelu kaikille Suomessa asuville nuorille. *Netti ja media, netiketti*. Saatavissa: <https://www.nuorteneama.fi/elavaa-elamaa/netti-ja-media/netiketti-518>. Viitattu 31.3.2021.

Pelastakaa Lapset ry. 2020. *Milloin sosiaalityötä voi tehdä etänä?* Saatavissa: <https://www.pelastakaalapset.fi/digisosiaalityo/sosiaalityota-etana/>. Viitattu 4.4.2021.

Punaisen ristin internetsivut vapaaehtoisille. *Verkkoryhmä Discordissa*. Saatavissa: <https://rednet.punainenristi.fi/node/60357>. Viitattu 16.3.2021.

Pylkkänen, S., Viitalainen, R. & Vuohelainen, E. (toim.) 2009. *Mitä on nuorisolan ehkäisevä päihdetyö? Laadukkaan päihdekasvatuksen tukimateriaali*. Saatavissa: <http://www.preventiimi.fi/wp-content/uploads/sites/28/2015/11/Nept-fin-2-painos-taitettu.pdf>. Viitattu 4.4.2021.

Raahen Satelliitti, 2021. Saatavissa: <https://www.raahe.fi/vapaa-aika/nuoriso>. Viitattu 28.4.2021.

Raatikainen, E., Rahikka, A., Saarnio, T. & Vepsä, P. 2019. *Ammattina sosionomi*. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Roivas, M. & Karjalainen, A-L. 2013. *Sosiaali- ja terveysalan viestintä*. Porvoo: Bookwell Oy.

Soinila, S. 2018. *Musiikki antaa avoille siivet*. Saatavissa: <https://www.aivoliitto.fi/aivoterveys/mieli/musiikki-antaa-avoille-siivet>. Viitattu 1.4.2021.

Sosiaali- ja terveysministeriö, 2021. *Tietosuoja*. Saatavissa: <https://stm.fi/tietosuoja>. Viitattu 31.3.2021.

Strohm, E. 2020. *Järjestöissä on aika päivittää toimintasuunnitelmat – paluu vanhaan vai kohti uutta?* Artikkelisarjasta Koronan jälkeen. Soste Suomen sosiaali ja terveys ry. Saatavissa: <https://www.soste.fi/kansalaisyhteiskunta/jarjestoissa-on-aikapaivittaa-toimintasuunnitelmat-paluu-vanhaan-vai-kohti-uutta/>. Viitattu 24.3.2021.

Tietosuojalaki. 5.12.2018/1050. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20181050#L2P6>. Viitattu 1.4.2021.

Tietosuojavaltuutetun toimisto, 2021. *Tietosuoja*. Saatavissa: <https://tietosuoja.fi/tietosuoja>. Viitattu 31.3.2021.

Valtioneuvoston internetsivut. *Poikkeusolot ja valtioneuvosto*. Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/tietoa-koronaviruksesta/poikkeusolot>. Viitattu 18.3.2021.

Vilka, H. 2021. *Tutki ja kehitä*. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. *Toiminnallinen opinnäytetyö*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Vilkman, U. 2016. *Etäjohtaminen – Tulosta joustavalla työllä*. Helsinki: Talentum Pro.

Väljärvi, J. (toim.) Valtioneuvoston julkaisuja 2019/7: *Edellytykset kasvuun, oppimiseen ja osallisuuteen kaikille, Tutkijoiden havaintoja ja suosituksia lasten ja nuorten monipuolisen kehityksen, terveyden ja vaikuttamisen mahdollisuuksien edistämiseksi*, 2019. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Sosiaali- ja terveysministeriö. Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161440/VN_2019_7_Edellytykset_kasvuun_oppimiseen_ja_osallisuuteen_kaikille.pdf?sequence=4&isAllowed=y. Viitattu 4.4.2021.

Raahen toisen asteen etänuokkari Discordissa 26.1.!

Viikosta 4 eteenpäin tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin klo 14-20 välillä Discordissa etänuokkaria, joka on suunnattu toisen asteen opiskelijoille.

Tarvitset itsellesi Discord-sovelluksen joko puhelimeen tai koneelle, käyttäjätunnuksen ja ohessa olevan linkin, jolla pääset liittymään https://discord.gg/Ba7BthgUaj_

Ensimmäisenä tullessasi kanavalle, lue säännöt ja sitoudut noudattamaan niitä – eli ollaan kaikki ihmisiksi.

Myöskin erityisnuorisotyöntekijä Laura vierailee kanavilla ja meille molemmille voi laittaa yksityisesti viestiä Discordin kautta.

4.2. arvotaan 3kpl pizzalahjakortteja kaikkien kanavilla keskusteluihin osallistuneiden kesken!

Eli ei kun mukaan!

Mikäli tulee hämminkiä, niin reippaasti yhteyttä puh. 0401356948 (whatsapp, signal) Instagramin kautta Koulunuorisotyöntekijä Päivi